

»MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2015«

32. SREČANJE

SKARIFIKACIJA IN SAMOPOŠKODOVANJE

Psihologija in pedagogika

Avtor: ŠPELA ŠTRUCL

Mentor: ANDREJ JUDER

Šola: OŠ FRANCETA PREŠERNA MARIBOR

Raziskovalna naloga

Maribor 2015

»MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2015«

32. SREČANJE

**SKARIFIKACIJA IN
SAMOPOŠKODOVANJE**

Psihologija in pedagogika

Raziskovalna naloga

Maribor 2015

Kazalo vsebine

Kazalo slik.....	5
Kazalo grafov	6
POVZETEK	7
Zahvala	8
1 UVOD	9
1.1 Cilji v teoretičnem delu	10
1.2 Cilji raziskave	11
1.3 Raziskovalna vprašanja in hipoteze	11
1.4 Metode	11
2 TEORETIČNI DEL	12
2.1 Kaj je skarifikacija.....	12
2.1.1 Zgodovina Skarifikacije	12
2.1.2 Razlogi za skarifikacijo	13
2.1.3 Vrste skarifikacije	16
2.1.4 Brazgotinjenje ali namerne samopoškodbe.....	19
2.2 Samopoškodovanje.....	19
2.2.1 Kdaj govorimo o samopoškodovanju?.....	21
2.2.2 Samopoškodovanje v širšem pomenu zajema:	21
2.2.3 Vrste samopoškodovanja.....	23
2.2.4 Tipi samopoškodovanja.....	24
2.2.5 Vzroki za samopoškodovanje.....	25
2.2.6 Zakaj otrok izbere samopoškodovanje?	26
2.2.7 Kaj samopoškodovanje prinaša otroku:	26
2.2.8 Znaki in simptomi	27
2.2.9 Kako jih prepoznati?	27
2.2.10 Lastnosti	27
2.2.11 Posledice.....	29
2.2.12 Zdravljenje	30
2.2.13 Projekt metulj	30
3 EMPIRIČEN DEL	32
3.1 Metodologija.....	32

3.1.1	Raziskovalne metode.....	32
3.1.2	Raziskovalni vzorec	32
3.1.3	Postopki zbiranja podatkov	32
3.1	Metoda intervjuja.....	33
3.1.1	Metoda analize intervjujev	33
4	REZULTATI ANKETE.....	46
5	ZAKLJUČEK	56
6	DRUŽBENA ODGOVORNOST	57
7	PRILOGE.....	60

Kazalo slik

Slika 1: Paris Hilton	9	
Slika 3: Označevanje sužnjev	13	
Slika 4 : Tradicionalno skarificiranje v Etiopiji	14	
Slika 5: Krokodilje skarificiranje vas Korogo.....	15	
Slika 6: Vzorec »cutinga«	17	
Slika 7: Branding.....	18	
Slika 8: Prva faza	Slika 9: Končna faza	18
Slika 10: Napotki.....	20	
Slika 11: Piercing	Slika 12: Opekline	21
Slika 13: Praskanje	22	
Slika 14: Dnevnik.....	22	
Slika 15: Olfa nož.....	23	
Slika 16: Rezanje rok	24	
Slika 17: Iskanje pomoči	25	
Slika 18: Stiska.....	29	
Slika 19: Posledice	30	
Slika 20: Metulj.....	31	

Kazalo grafov

Graf 1: Starost.	46
Graf 2: Ali si se kdaj samopoškodoval-a oziroma rezal-a po telesu?	46
Graf 3: Kakšno otroštvo si imel-a? Iz kakšne družine izhajaš? Možnih je več odgovorov.	47
Graf 4: Kakšno mnenje imaš o sebi? Možnih je več odgovorov.	47
Graf 5: Kdaj si se prvič rezal-a po telesu?	48
Graf 6: Kaj te je privedlo do tega – in kam te je to naposled pripeljalo? Možnih je več odgovorov.....	48
Graf 7: Kolikokrat si zarezal-a?	49
Graf 8: Na kratko opiši potek dogajanja.	49
Graf 10: Kaj se je zgodilo po opisanem dogodku?	50
Graf 11: Kako pogosto pa se režeš ?	50
Graf 12: Ali so bile poškodbe rezanja resne?.....	51
Graf 13: Ali so starši in drugi vedo za to?.....	51
Graf 14: Ali imaš sedaj brazgotine?	52
Graf 15: Brazgotine skrivaš ali ne?	52
Graf 16: Ali si oz. ali bi se tetoviral-a?	53
Graf 17: Zakaj si oz. ali bi se tetoviral-a?	53
Graf 18: Ali poznaš skarifikacijo?	54
Graf 19: Ali bi si kdaj dal-a skarificirat?.....	54
Graf 20: Ali si prvič (ali kadarkoli) pomislil-a na samomor?	55

POVZETEK

Raziskovalna naloga govori o skarifikaciji in samopoškodbenem vedenju. V raziskavi sem predstavila skarifikacijo nekoč in danes. Imela sem posplošeno sliko, polno zastarelih razlag in vedenj. Zavedanje, da je samopoškodovanje simptom globljih doživetih stisk ali travm mi je odprlo novo razsežnost pri razumevanju teh posameznikov. Izboru teme raziskovalne naloge pa je botrovalo predvsem spoznanje, da se vedno več mladostnikov poslužuje najrazličnejših avto destruktivnih oblik sporočanja lastnih stisk in problemov.

Raziskave so pokazale, da si skarifikacija in samopoškodovanje "nista v sorodu", kar je bila ena izmed ključnih tem moje raziskave. S pomočjo analize rezultatov anket in intervjujev sem dobila odgovore na zastavljena vprašanja. Na podlagi sekundarnih virov, kot so dokumentarne oddaje, poročila, knjige in članki sem dodatno spoznavala pojem glede na obravnavano raziskovalno temo. Uporabila sem komparativno in deskriptivno metodo zbranega gradiva, katerih zakonitosti so me vodile skozi posamezne faze raziskovalnih problemov.

Zahvala

Zahvaljujem se mentorju za strokovno pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge. Prav tako se zahvaljujem vsem, ki so omogočili anketiranje osnovnošolcev. Seveda se zahvaljujem tudi intervjuvancem in anketirancem za njihov čas in vsem ostalim, ki so na kakršenkoli način sodelovali.

Na koncu gre zahvala še moji celotni družini in prijateljem, ki so mi pomagali ter stali ob strani in me spodbujali.

1 UVOD

Ljudje po vsem svetu že dolgo uporablja svoje telo kot platno za izražanje kulturne identitete, skupnostni, status, povezavo do prednikov ali bogov in označujejo obrede. (*Knowledge Encyclopedia, 2013*)

Žal pa vsem telo ne pomeni samo platno za izražanje identitete, temveč tudi za izražanje bolečine.

Kaj imajo, poleg slave, skupnega princesa Diana, Amy Winehouse, Johnny Depp, Colin Farrell, Angelina Jolie, Courtney Love in Marilyn Manson...? Vsi so preživljali obdobja samopoškodovanja, obdobja, v katerih so namerno večkrat poškodovali svoje telo. Samopoškodovanje je vse prej kot redek pojav.

Slika 1: Paris Hilton

Vir: (<http://www.erik.co.za/erik/erikpics/>)

Raziskave kažejo, da ga v ZDA pozna kar sedemnajst odstotkov študentov, v Veliki Britaniji pa vsaka tretja deklica med enajstim in devetnajstim letom. Devetdeset odstotkov jih prvič namerno poškoduje svoje telo v najstništvu (štirinajstih letih) ali celo prej. Ti mladostniki prihajajo iz različnih okolij, pripadajo različnim socialno ekonomskih razredom, rasam in veram, govorijo pa podobne zgodbe o vzrokih in načinih poškodovanja telesa. (*Alja Fabjan, 2011*).

V Sloveniji kateri so šele nedavno začeli o tem govoriti na glas. Po podatkih Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije za leto 2001 je bilo takrat prvič hospitaliziranih 150 otrok in najstnikov, od tega 110 deklet. Nekateri obupani mladostniki vpijejo na pomoč z vrezninami po rokah, zapestjih, nogah, gležnjih, prsih, bokih, trebuhu.

Največkrat ta dejanja spremlja sram zaradi tega, kar so si naredili, in da bi se kaznovali, se spet poškodujejo. Okolje na samopoškodbe navadno reagira z obsojanjem namesto z razumevanjem, zato prizadeti svoje poškodbe (krvavenje, kraste, modrice, zlome) skrivajo ali jih priznajo le najboljšim prijateljem, na internetu, v pismih bralcev.

Zato je pri tem problemu potrebno družinsko svetovanje. Večja samodestruktivnost pri dekletih je posledica vzgoje; fantje pogosteje svojo stisko izrazijo z agresivnostjo, opijanem, z izzivalnim vedenjem, ki je bolj družbeno sprejemljivo kot pri dekletih (*Pfeifer, 2005 str.17-19*). Obdobje odraščanja prinaša čustvene obremenitve, ki so lahko močnejše od mladostnikovih zdravih obrambnih mehanizmov in sposobnosti soočanja. Otroštvo in mladostništvo ni le čas brezskrbnosti, upanja, sreče, svobode in vznemirljivosti, temveč je to lahko tudi obdobje velikih stisk, strahov pred prihodnostjo, nezaupanja vase in v druge. Otrok se pogosto srečuje s stresom in frustracijami, ki lahko trajno vplivajo na njegovo samozavest, ter povečujejo občutek lastne ne vrednosti in čustveno nestabilnost (*Manca Kaliman, 2009*).

V Sloveniji strokovnih raziskav o tej problematiki ni. Strokovnjaki pa opažajo razsežnost epidemije in da gre za nekakšno modo. Opozarjajo tudi, da se o primerih vedno več govori in je s tem razkritih več primerov (*Nikita Zatler. Katja Edelbahe, 2007*).

1.1 Cilji v teoretičnem delu

- pregled in analiza tuje in slovenske pomembne strokovne literature na temo samopoškodovanja in skarifikiranja,
- opisati kaj je skarifikacija,
- razlogi za skarificiranje,
- posledice skarificiranja,
- vrste skarificiranja,
- opisati kdaj govorimo o samopoškodovanju,
- opisati, vrste samopoškodovanja,
- opisati tipe samopoškodovanja,
- kdaj govorimo samopoškodovanju,
- vzroki samopoškodovanja,
- posledice samopoškodovanja,
- zdravljenje samopoškodovanja.

1.2 Cilji raziskave

- ugotoviti, ali je skarifikacija v Sloveniji poznana,
- raziskati ali se ljudje v Sloveniji poslužujejo skarifikacije,
- analizirati, ali sta skarifikacija in samopoškodovanje pri ljudeh povezana,
- ugotoviti, kdaj se ljudje odločajo za skarifikacijo ali samopoškodovanje,
- ugotoviti, katere oblike samopoškodovanja oz skarifikacije se poslužujejo.

1.3 Raziskovalna vprašanja in hipoteze

Raziskovalno vprašanje: Ali je skarifikacija v Sloveniji poznana?

Hipoteza 1: Večina ljudi, ki se je samopoškodovala, je že pomislila na samomor

Hipoteza 2: Glavni namen skarifikacije ni namerno povzročanje bolečine samemu sebi

Hipoteza 3: Kdor se samopoškoduje, se ne bi nikoli odločil za skarifikacijo

1.4 Metode

Uporabila sem komparativno in deskriptivno metodo zbranega gradiva. Analizirala sem sekundarne vire: uradne dokumente, dokumentarne oddaje, poročila, knjige in članke, ki govorijo o samopoškodovanju in skarifikaciji. V empiričnem delu sem podatke, ki se nanašajo na samopoškodovanje in skarificiranje zbrala s pomočjo intervjuja in ankete, ki sem ga izvajala med osnovnošolci in odraslimi. Rezultate sem obdelala in analizirala.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Kaj je skarifikacija

Skarifikacija ali brazgotinjenje se imenuje postopek okraševanje telesa z brazgotinami z izrezovanjem ali vrezovanjem (»cutting«) in žigosanjem (»branding«) kože. Končni rezultat posega ni viden takoj, temveč šele po nekaj tednih, ko se rane dokončno zacelijo in na koži ostanejo le še brazgotine v obliki izbranega motiva (*Octopus piercing studio, 2013*).

Skarifikacija, kot kulturna dejavnost, se pogosto uporablja po vsej Afriki. V bistvu je to vrezovanje kože z ostrim instrumentom, kot je nož, steklo, kamen ali lupine kokosa. Na tak način, da naredi obliko brazgotine na različnih delih telesa. Za brazgotine pa so uporabljali tudi jedke rastlinske sokove, ki tvorijo trajne mehurje.

Skarifikacija je dolg in boleč proces, ki povzroči trajno spremembo v telesu, oddaja zapletene sporočila o identiteti in socialnem statusu. Stalne oznake -brazgotine- poudarjajo določene družbene, politične in verske vloge. Skarifikacija obraza v zahodni Afriki se uporablja za opredelitev etničnih skupin, družin, posameznikov, temveč tudi, da izrazijo osebno lepoto. To se izvaja tudi na dekletih, da označijo faze življenja, kot so puberteta, poroke itd.

Brazgotine lahko pomagajo, da bi postale bolj privlačne za moške, saj so brazgotine obravnavajo kot privlačne na dotik, kot tudi na pogled, ampak tudi kot pričevanja, če bo ženska sposobna prenesti porodno bolečino.

Skarifikacija človeške kože, je dolgoletna praksa, ki je igrala pomembno vlogo v kulturni zavesti in stanovanjski skupnosti..

Ljudje po vsem svetu že dolgo uporablja svoje telo kot platno za izražanje kulturne identitete, statusa skupnosti, povezanosti s predniki in bogovi (*Knowledge Encyclopedia, 2013*).

2.1.1 Zgodovina Skarifikacije

Skarifikacija izvira iz Avstralije (Aboridžini), in sega 60.000 let pred našim štetjem. Skarifikacija je razpršena po vsem svetu, in je prisotna še danes (*Olubimpe Ayeni, 2004*).

V Avstraliji je bilo izvajanje brazgotinjenja razširjeno na celotno območje in način brazgotinjenja je bil različen, ampak zdaj je to omejeno le na določne pokrajine.

Brazgotinjenje je kot jezik zapisan na telesu, kjer vsaka dana brazgotina pove zgodbo o bolečini, vzdržljivosti, identiteti, statusu, lepoti, pogumu in žalosti.

Skarifikacija, oblika žganja pa sega tudi v mlajše obdobje zgodovine, v čas Grkov in Rimljanov, ko so svoje sužnje označevali in s tem pokazali lastništvo. Prav tako so žgali veliki V na prsi potepuhov in ciganov, pobegle sužnje pa so zaznamovali z veliko črko S na čelu.

Slika 2: Označevanje sužnjev

Vir: (<http://a136.idata.over-blog.com/375x500/2/40/57/05/Expressions/669021-817823.jpg>)

Danes se je v ZDA in drugih zahodnih državah, vse večje število ljudi, ki izražajo svojo identiteto z oznako svojega telesa, predvsem tatujev. Zdaj grede nekateri še dlje. V ZDA, se je skarifikacija pojavila v San Franciscu kot del novega gibanja v sredini 1980-ih. Ta je bila prvotno v objemu gejevske in lezbične subkulture.

V zadnjih sedmih ali osmih letih je skarificiranje postalo izredno razširjeno v ZDA in Avstraliji in Evropi : London, Praga.

2.1.2 Razlogi za skarifikacijo

Zgodovinsko in moderno prakticiranje telesnih modifikacij ljudje skozi celotno zgodovino spreminjajo svoje, ob rojstvu »dano«
telo na zelo različne načine, od telesnih poslikav, barvanja oziroma ličenja obrazov, tetovaž, nošenja nakita, prebadanja ušes, nosov, ust, bradavic, genitalij, britja, barvanja las, do bolj stalnih in ekstremnih modifikacij, kot so amputacije, podaljševanje oziroma krajšanje udov ter žigosanja in brazgotinjenja.

Dandanes si velika večina ljudi okraši svoje telo predvsem zaradi osebnostnih ali populacijskih prepričanj oziroma ideologij, ali pa zgolj zaradi modnih smernic, ki jih narekujejo mediji. Ne glede na to pa je motivacija za modifikacije pri plemenskih skupnostih in antičnih ljudstvih ležala na drugi ravni, kjer je bila povezana predvsem s »tradicijo, z ločevanjem na pripadnike in ne pripadnike lokalnih skupnosti, z izkazovanjem religioznega, magičnega ali spiritualnega prepričanja« (Camphausen, 1997).

Razlogi so lahko povsem estetske, verske ali sociološke narave. Lahko sporoča zapletena sporočila o identiteti, političnem, verskem ali socialnem stanju.

Poleg primarnega vizualnega učinka ima skarifikacija ali brazgotinjenje velikokrat močan simbolični pomen, zato se postopek pogosto pojavlja v nekaterih zaprtih skupinah (npr. cestnih tolpah ali mafijskih združbah), kjer se namesto tetovaž z brazgotinami izraža pripadnost oziroma vdanost k skupini (D.K., 2013).

V mnogih plemenih je skarifikacija na predelu trebuha znak, da je ženska pripravljena sprejeti bolečino, ki jo prinaša porod, in postati mati.

Slika 3 : Tradicionalno skarificiranje v Etiopiji
Vir: (<http://en.wikipedia.org/wiki/Scarification>)

Sprejemanje bolečine pri skarifikaciji dokazuje, da je zrela in pripravljena na nosečnost. Na primer, skarifikacija je široka: Veliko zahodnoafriških plemen jo uporablja za označevanje mejnikov faz pri moških in življenje žensk, kot so puberteta in poroka.

Prav tako se uporablja za prenos zapletenih sporočil o identiteti; take stalne telesne oznake lahko določijo družbene, politične in verske vloge.

Slika 4: Krokodilje skarificiranje vas Korogo
Vir: (<http://en.wikipedia.org/wiki/Scarification>)

Nekatere skupine v severni Gani, kot je Dagomba uporabljajo skarifikacijo za zdravljenje določenih bolezni, take kot so krči, ošpice, pljučnica, bolečine v želodcu in tako naprej. (*Knowledge Encyclopedia, 2013*).

Kljub možnosti infekcije je skarifikacija pogosto prakticirana na mnogih straneh sveta. Na temni koži, je skarifikacija ponavadi tudi bolj vidna kot tatu (*Kocijan, 2011*). Med samim postopkom pa lahko zaradi sproščanja endorphina doživimo stanje evforične sreče (*Skarifikacija, 2011*).

Zato bi kot vzroke navedla :

- izkazovanje pripadnosti klanu, plemenu ali totemu; izražanje posameznikove starostne skupine,
- socialnega položaja ali statusa,
- označevanje oziroma izražanje žalovanja,
- označevanje sužnjev in/ali kriminalcev,
- izločitev »zlobnih« in/ali bolnih,
- pridobitev »vstopa« v »drugi svet«, v posmrtno življenje,
- doseganje magičnih/nadnaravnih moči,
- pridobivanje učinka ostrosti in ustrahovanje sovražnikov,
- biti bolj privlačen drugim in samemu sebi,
- doseganje seksualne stimulacije zase in svoje partnerje (*Camphausen, 1997*).

2.1.3 Vrste skarifikacije

2.1.3.1 Abrazija

Brazgotine nastanejo tako, da odstranijo plasti kože z odrgninami. To je mogoče doseči z uporabo naprave za tetoviranje brez črnila ali s katerim koli predmetom, s katerim lahko odstranite kožo s trenjem (brusni papir, itd.)

2.1.3.2 Kemijska skarifikacija

Uporaba jedkih kemikalij, ki odstranijo kožo in sprožijo brazgotinjenje na koži. Učinki te metode so ponavadi zelo podobna kot pri drugih, enostavnejših oblikah skarifikacije.

2.1.3.3 Drgnjenje s črnilom

To je, če tatoo čnilo ali drugo sterilno barvilo, podrgnejo v svež rez. Večina čnila ostane v koži. Rezultat bo imel enake osnovne učinke kot tatu. Splošna javnost pogosto interpretira to, kot slabo opravljeno tetovažo.

2.1.3.4 Pakiranje

To je redka praksa na Zahodu, vendar jo tradicionalno uporabljajo v Afriki. Rez je diagonalen. Material, kot so glina ali pepel dajo v rano. Snov, ki se tvori med celjenjem ran, tujo snov potisne ven. Pogosta uporaba je pepel umrle ljubljene osebe.

2.1.3.5 Odiranje (odstranitev kože)

Rezanje v posameznih linijah proizvaja relativno tanke brazgotine. Odstranitev kože je način, da bi dobili večje področje brazgotine (*Body Scarification, 2008*).

2.1.3.6 Cutting: brazgotinjenje s pomočjo rezanja

Pri tako imenovanem »cuttingu« se za vrezovanje oziroma izrezovanje kože uporablja skalpel. Usposobljena oseba, ki izvaja postopek, najprej na izbrano mesto na telesu nariše ali nalepi motiv, podobno kot plastični kirurg pred lepotno operacijo, in nato izreže obrise oziroma zunanje črte. Šele nato se odstrani vmes ležeča zgornja plast kože (*K.D., 2013*).

Slika 5: Vzorec »cutinga«

Vir:(<http://novice.najdi.si/predogled/novica/f0b97367562104262d05eda5743d96e4/Mo%C5%A1ki-si/Zanimivosti/Skarifikacija-ali-brazgotinjenje-krvava-sodobna-umetnost>)

2.1.3.7 Branding: brazgotinjenje s pomočjo žigosanja

Pri tako imenovanem »brandingu« se načeloma lahko uporabi kateri koli vroči predmet, toda profesionalci uporabljajo večinoma elektrokauter (električni žgalnik: kirurški instrument za električno požiganje bolnega tkiva).

V slednjem primeru se tako kot pri cuttingu nariše motiv na kožo in nato se po zarisanih črtah uporabi elektrokauter, ki povzroči opekline druge ali tretje stopnje in uniči kožne živce (*K.D., 2013*).

Ta dva načina omogočata natančen nadzor nad globino in poškodbe tkiva. S tem dobijo lepe in natančne linije, kar pomeni, da niso več omejeni na enostavne oblike oblikovanja. Saj namesto vroče kovine in z uporabo električnega toka, ni toliko poškodb okoliškega tkiva in v procesu celjenja ne pride do širitev linije. (Octopus piercing studio, 2013). Na ta način se občutljivost na koži pogosto ne obnovi, kar je tudi ključnega pomena, saj se brazgotine ohranijo le, če je povrhnjica popolnoma uničena. V nasprotnem primeru se brazgotine z leti zabrišejo oziroma izginejo (*K.D., 2013*).

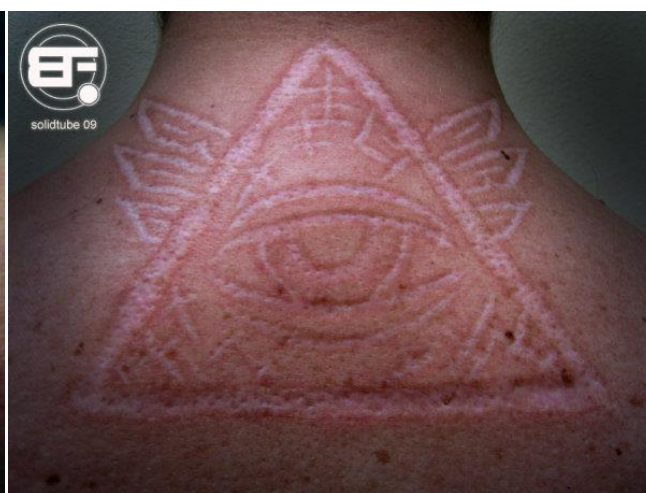
Slika 6: Branding

Vir: (http://www.youtube.com/watch?v=WWyM5_oBd4U)

V začetku so žgali s pritiskom vroče kose kovine na kožo. A tak proces je bil omejen glede linij, prav tako pa se je s časom brazgotina razširila tudi do trikrat. Sam postopek ni tako boleč, kot bi pričakovali. Bolečina se občuti v kratkem času ko se žgejo konci živcev, ki so izpostavljeni žganju. Skozi proceduro se v telo izloča hormon endofrin-hormon sreče, kot reakcija na bolečino in s kombinacijo adrenalina pripelje do zmanjšanega občutka za bolečino. Celjenje pa je lahko dolgotrajno in boleče, odvisno na katerem delu telesa se brazgotina nahaja. V prvi fazi celjenja je brazgotina na pogled grozljiva, ker je prekrita s krastami. Ko le-te odpadejo je brazgotina rdeča, ki s časom postane svetlejša, dokler na koncu ne postane kožne barve ali celo svetlejša.

Slika 7: Prva faza

Slika 8: Končna faza

Vir: (<http://www.octopuspiercing.hr/page.php?id=93>)

2.1.4 Brazgotinjenje ali namerne samopoškodbe

Skarifikacije kot način okraševanja telesa ne smemo zamenjati z namernimi samopoškodbami, ki so posledica psihične motnje, pri kateri estetski motivi popolnoma izginejo v ozadju.

In medtem ko brazgotinjenje v namen umetniškega izražanja izvaja strokovnjak v temu namenjenih sterilnih prostorih, si duševni bolniki zadajo samopoškodbe, ko so sami in jih nihče ne vidi. Po samo kaznovanju pa na svoje brazgotine niso ponosni, temveč jih skrivajo pred drugimi (*K.D., 2013*).

Samopoškodovanje pa je premišljeno, prostovoljno dejanje kjer poškodujemo svoje telesno tkivo z namenom spremeniti svoje čutenje in brez zavestne namere storiti samomor (*Tratnik, 2011*). Samopoškodbeno vedenje je namerno poškodovanje lastnega telesa in ni posledica nesreče (*Maja Cerar, 2011*).

2.2 Samopoškodovanje

Problematika samopoškodovanja med mladimi postaja vse glasnejši in pereč problem. Vse več je odkritih primerov, saj mnogi šele sedaj naglas spregovorijo o svoji stiski, kar prej niso v tolikšni meri. Pri samopoškodovanju gre za avto destruktivno obliko sporočanja lastnih duševnih stisk in problemov (*Tratnik, 2011*).

Tudi v Sloveniji v zadnjih letih strokovnjaki vedno več govorijo o pravi epidemiji samopoškodovanja med mladimi. Starši si ob spoznanju, da njihov otrok namerno poškoduje svoje telo, velikokrat zatiskajo oči. Ob odkritju se namreč tudi oni srečajo z neprijetnimi občutki, največkrat s krivdo in sramom, pogosto pomislijo, da so neuspešni v vlogi staršev, ali pa da to ni nič resnega. Poleg tega ne vedo, kako ukrepati in tako mladi ostanejo sami s svojimi neprijetnimi občutki, ki jih navadno delijo le z vrstniki s podobnimi težavami, ali pa tudi tega ne storijo. Začarani krog je tako sklenjen in ni več izjema, če v posameznem šolskem razredu opazimo več kot en primer samopoškodovanja (*Alja Fabjan, 2011*).

Skrb vzbujajoče pa je tudi, da sem na internetu zasledila celo nagovarjanje oz. napotke kako se lažje poškodovati, o čemer priča slika.

Slika 9: Napotki

Vir: (<http://www.prlekija-on.net/forum/7/ostali-pogovori/24945/rezanje-oz-samoposkodbe.html>)

Nekateri psihologi menijo, da gre za pritegovanje pozornosti, modo, posnemanje vrstnikov oziroma sledenje določenemu življenjskemu stilu (samopoškodovalce se nemalokrat povezuje s subkulturo emo, poslušanjem punk ali metal glasbe, oblačenjem v temne barve), vendar pa je pri takšnih trditvah potrebna previdnost. V svojih zgodbah mladi, ki se samopoškodujejo, kot vzrok skoraj nikoli ne navedejo posnemanja sošolcev, prijateljev ali želje po pozornosti. Govorijo le o lastnih stiskah, ki so jih privedle do takšnega vedenja (*Alja Fabjan, 2011*).

Mladostniki se s težavami, problemi, stresnimi situacijami in vsakodnevnimi pritiski srečujejo na različnih področjih življenja, in sicer na:

- telesnem (telesne težave, bolezni, telesne spremembe med odraščanjem),
- duševnem (negativne misli in občutki o sebi, negotovost, nemoč, osamljenost, razočaranje, smrt bližnjega, prva zaljubljenost....),
- socialnem (šolske zahteve in obremenitve, udejstvovanje pri številnih dejavnostih, visoka pričakovanja, težave s prijatelji in vrstniki, nesoglasja z učitelji, nezdravo življenjsko okolje, ločitev staršev, slabi medosebni odnosi, resne težave v družini),
- materialnem (brezposelnost staršev, slabo družinsko finančno stanje, pomanjkanje osnovnih življenjskih potrebščin, bivanjska ogroženost, prikrajšanost) in
- družbenem področju (propad vrednot, širok razkorak med generacijami, nesprejemanje, neprizanesljivost, nekakovostni odnosi, nepredvidljiva okolica, oženje avtonomije, zahteve po zgodnjem sprejemanju daljnosežnih odločitev, zmanjšanje obrambnih in ustvarjalnih sposobnosti) (*Manca Kaliman, 2009*).

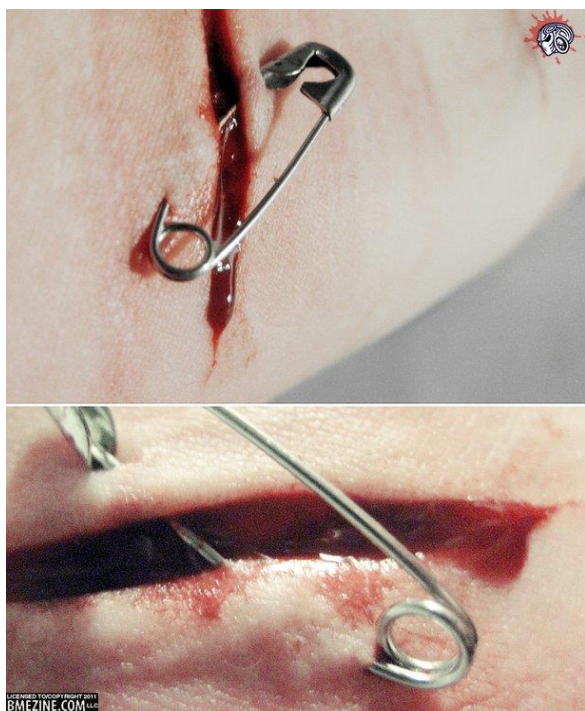
Zaradi vseh teh negativnih stvari v najstniških letih prihaja do samopoškodb o katerih bom pisala.

2.2.1 Kdaj govorimo o samopoškodovanju?

Samopoškodovanje je premišljeno, prostovoljno dejanje kjer poškodujemo svoje telesno tkivo z namenom spremeniti svoje čutenje in brez zavestne namere storiti samomor (*Tratnik, 2011*). Samopoškodbeno vedenje je namerno poškodovanje lastnega telesa in ni posledica nesreče (*Maja Cerar, 2011*).

2.2.2 Samopoškodovanje v širšem pomenu zajema:

- blage spremembe telesa (tetovaže, piercing),
- pasivna oblika zanemarjanja nege telesa,
- namerno poškodovanje samega sebe (ureznine, opekline) (*D'Onofrio, 2007, str:13-20*).

Slika 10: Piercing

Vir: (<http://www.flickr.com/photos/pissedbroad/346257488/>)

Slika 11: Opekline

Vir: (<http://imgfave.com/view/1223623>)

Takšna vedenja razlikujemo po stopnji škodljivosti in po tem ali je posameznikov namen s takšnim vedenjem škodovati samemu sebi ali pa gre le za izražanje svoje individualnosti skozi okraševanje telesa s tetovažami, piercingi. Dve najpogostejši obliki samopoškodovanja sta rezanje in praskanje.

Slika 12: Praskanje

Vir: (<http://en.paperblog.com/i-scratch-myself-to-cope-with-stress-526111/>)

Sledijo še udarjanje z glavo, samotepež, puljenje las, samougrizi (predvsem znotraj ličnice). Brazgotine, ki nastanejo imajo za žrtve sporočilno moč. So vidna znamenja, telo prevzame funkcijo »dnevnika«, kjer se zapiše doživljanje, bolečina, jeza, osamljenost, obup, kdaj se je kaj zgodilo...

Slika 13: Dnevnik

Vir: (http://www.ringaraja.net/clanek/moj-otrok-se-reze_549.html?page=all)

Brazgotine nemo pričajo o bolečem notranjem doživljanju ter naredijo vidno duševno stisko, ki jo oseba prestaja. Brazgotine zato sporočajo, da je posameznik telesno, predvsem pa duševno ranjen (*Tratnik, 2011*).

2.2.3 Vrste samopoškodovanja

Metode samopoškodovanja so različne. Najpogostejša sta rezanje in žganje kože. Najpogostejše mesto poškodb je zunanja stran roke od komolca do členkov in zapestje, ter notranja stran stegna, najpogosteje izbran predmet za poškodovanje pa je olfa nož.

Slika 14: Olfa nož

Vir: (http://tiger.library.dmu.ac.uk/bitstream/handle/123456789/43/MentalHealth_33.htm)

Samopoškodovanje navadno ne ogroža posameznikovega življenja. Nevarnost pa je kadar je stopnja poškodbe, ki si jo je oseba zadala, večja od nameravane. To pa utegne povzročiti medicinske zaplete ali celo smrt. Prav tako lahko osebe, ki se samopoškodujejo obupajo zaradi svoje nezmožnost za samonadzorovanje, kar jih lahko pripelje tudi do dejanskih poskusov samomora (*Tratnik, 2011*).

Slika 9: Pretiravanje ali poskus samomora?

Vir: (<http://jobspapa.com/selfharm-cuts-scars-kootation.html>)

2.2.4 Tipi samopoškodovanja

Samopoškodovanje delimo na tri tipe:

- resno (amputacije vezane na resne psihotične motnje),
- stereotipno (butanje z glavo ob zid) in
- površinsko oz. zmerno samopoškodovanje (grizenje nohtov, puljenje las, preprečevanje celjenja ran, ureznine, ožganine kože).

Zmerno samopoškodovaje delimo še na:

- kompulzivno (podobno obsesivno kompulzivni motnji, puljenje las, odstranjevanje »napak« na koži) in
- impulzivno. Impulzivno samopoškodovanje se izraža epizodično ali ponavljajoče se. Oboje temelji na impulzivnosti dejanja. (Tratnik, 2011).

Med oblike samopoškodbenega vedenja sodijo:

- rezanje,
- povzročanje opeklina,
- udarjanje z deli telesa (roko, glavo, nogami ipd.) ob ostre in trde predmete,
- zbadanje (z iglami, šestilom),
- praskanje, preprečevanje celjenja ran,
- puljenje las,
- samougrizi,
- namerni zlomi kosti (Maja Cerar, 2011).

Slika 15: Rezanje rok

Vir: (<http://blog.smrklja.si/node/46047>)

2.2.5 Vzroki za samopoškodovanje

Vzroki mladostnikovega avtoagresivnega vedenja so čustvena utesnjenost, agresivna zavrtost in težnja po samokaznovanju. Agresivna zavrtost posamezniku onemogoča, da bi agresivne impulze sprostil oz. izrazil navzven in agresijo razvijal v ustvarjalnem, pozitivnem smislu, destruktivne težnje pa preusmeril v konstruktivne oblike izražanja s katerimi ne bi škodoval sebi in drugim.

Slika 16: Iskanje pomoči

Vir: (<http://www.goodreads.com/book/show/17381391-in-the-stillness>)

Bio-psiho-socialni model duševnih motenj prinaša holističen oz. celosten pogled na človeka. Tudi izvor samopoškodovanja je potrebno obravnavati širše, skozi sovplivanje petih dimenzij: emocionalno (doživljanje čustev pred, med in po samopoškodovanju), vedenjsko (način vedenja, izogibanje globljim odnosom, nekomunikativnost, prepiri s starši, beg v osamo, rituali), biološko (nevrotransmitterski sistem z motnjami razpoloženja, čustveno nestabilnostjo, anksioznostjo, motnja kontrole impulzov), kognitivno (način razmišljanja o sebi in drugih, o preteklosti, prihodnosti, raziskovanje misli pred, med in po samopoškodovanju), socialno okolje (družinsko okolje, osebna zgodovina, psihična ali spolna zloraba, socialna podpora mladostnika, odnosi z vrstniki, šola, družba, kultura in vera) (Tratnik, 2011).

Morda presenetljivo, je zdravniško pomoč ali hospitalizacijo poiskalo le 13% ljudi, kar nakazuje, da je samopoškodovanje bolj pogosto, kot kažejo zdravniške statistike (*Hawton, 2006*).

2.2.6 Zakaj otrok izbere samopoškodovanje?

Namen samopoškodovanja je, da se sprosti notranja psihična napetost, ki je iz različnih razlogov ni možno več zdržati. Mnogi mladostniki poskušajo na ta način zbežati pred čustvi žalosti in praznine.

Nekaterim povzročanje bolečine lastnemu telesu in pogled na kri daje občutek, da so »živi«, da se začutijo. Drugi mladostniki so lahko preplavljeni s čustvi jeze, ki se je ne upajo izraziti navzven, saj bi s tem izgubili naklonjenost bližnjih. Jezo in agresivnost, ki je namenjena drugemu zato usmerijo vase. Čustvena bolečina se tako uravnava skozi fizično bolečino pri poškodovanju lastne kože.

Samopoškodovalno vedenje se pojavlja tudi v povezavi s čustvenimi motnjami. Predvsem pri depresiji, anksioznosti in pri različnih osebnostnih motnjah. K samopoškodovanju so nagnjeni tudi mladostniki z motnjami hranjenja in tisti, ki uživajo droge. Eden od rizičnih faktorjev je tudi aleksitimija. Motnja za katero je značilen primanjkljaj izoblikovanih sposobnosti oziroma zmožnosti zaznavanja lastnih čustev in občutij ter njihovega prepoznavanja in razlikovanja. Ker imajo težavo pri označevanju notranjih stanj in ubesedenju le tega kar čutijo, pomaknejo svoje kompleksne psihološke potrebe na telesno raven (*Tratnik, 2011*).

Miti o samopoškodovanju

»Je le stvar najstniškega obdobja, bo že prerasla.«

»S tem samo posnema sošolke, ki to prav tako počnejo.«

»To počne zato, ker je to moderno.«

2.2.7 Kaj samopoškodovanje prinaša otroku:

- regulacijo intenzivnih negativnih čustvenih stanj (blaženje in pomiritev napetosti),
- občutek samokontrole nad svojimi čustvi (samonadzor daje občutek varnosti),
- način samokaznovanja (sprostiti bes, ki je usmerjen vase),
- občutek »živosti« kadar so otopeli,

- pridobitev pozornosti staršev ali vrstnikov,
- pripadnost določeni skupini (biti drugačen, izstopati).

Samopoškodovanje, ki služi kot orodje, ki jim je v trenutku anksioznih občutij in čustvenega kaosa na voljo, je v očeh večine ljudi surovo in nadvse izkrivljeno.

Vendar v stiski prinese rešitev: olajša nevzdržne in neprijetne občutke ter ekstremno stisko, bolečino in strah. Ker mladostniki nimajo konstruktivnih orodij s katerimi bi uravnali svoje čustveno stanje in psihično stisko, se poslužujejo destruktivnosti in jo usmerijo vase. Storijo nasilno dejanje nad lastnim telesom, ki na koncu služi kot dokaz o globoki bolečini, trpljenju in nerazumljenosti.

2.2.8 Znaki in simptomi

Značilen je širok spekter telesnih, vedenjskih in psihičnih pojavov, ki kažejo na spremenjeno počutje ali odzivanje. Sam znak oz. simptom, ki se pojavi ob stiski ni osnovni problem ali vzrok stiske, temveč le pokaže, da so v mladostnikovem življenju in doživljanju prisotna neka dogajanja, ki pa se navzven odražajo skozi določene znake.

2.2.9 Kako jih prepoznati?

- nepričakovane brazgotine,
- sveže rane, modrice, opekline ali druge poškodbe tkiva,
- nošenje obvez, nošenje zapestnih trakov,
- letnemu času neprimerno oblačilo, dolgi rokavi ali dolge hlače tudi poleti,
- nepripravljenost sodelovati v dejavnostih kjer se telo razgali (npr. plavanje),
- pripomočke za rezanje,
- čustveno odsotnost, veliko zaskrbljenost ali tiho umaknjenost vase,
- socialno izolacijo, preobčutljivost na zavrnitev, težave z ravnanjem z jezo, impulzivnost,
- izražanje sramu ali gnusa do samega sebe, na občutek ničvrednosti,
- težavo opisati z besednim svoje občutke in stiske.

2.2.10 Lastnosti

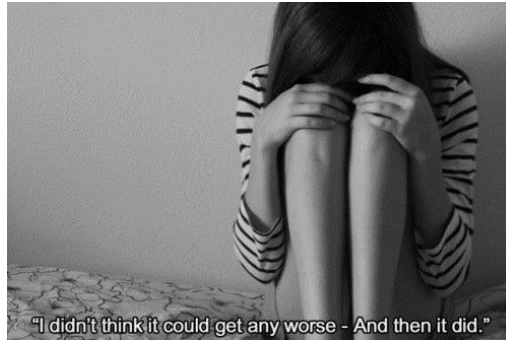
- zelo slaba samopodoba, nesamozavestnost,
- nesprejemanje samega sebe,
- zelo občutljiv na zavrnitev,

- spolna vzdržnost ali promiskuitetnost,
- introvertiranost,
- kronična jeza, ponavadi na samega sebe,
- tlačenje neprijetnih čustev (jeza, strah, prizadetost, sram, krivda),
- impulzivnost,
- v prihodnosti ne vidi smisla,
- depresivnost in samomorilnost,
- kronična anksioznost ali depresivnost,
- občutek neobvladovanja življenja,
- izogibanje težavam in neprijetnim situacijam,
- občutek nemoči (*Tratnik, 2011*).

Osebe, ki se samopoškodujejo zavirajo agresivne impulze oziroma jih usmerijo vase. Velikokrat trpijo zaradi močnih bolečih nakopičenih čustev, disociacij, depresije, občutenj krivde, bolečih spominov, frustracij, nemoči reševanja problemov v stresnih situacijah in neznosne napetosti, flasbackov, močnih občutenj jeze in besa, neobvladljive potrebe po samokaznovanju, obupa, pomanjkanje samonadzora in hudih, bolečih travm (*Laura, 2013*). Samopoškodovanje kot posledica primanjkljaja pozornosti in ljubezni v zgodnjem otroštvu je pogosto prisotno med otroki, ki so odraščali v okolju v katerem niso bili podani potrebni viri za zdrav razvoj (prezaposleni starši, premalo čustvene podpore in spodbud, alkohol ali nasilje v družini). Otroci se v želji po pozornosti, pridobiti naklonjenost, biti opaženi pripravljani tudi samopoškodovati.

Pogosto se v pripovedih otrok, ki se samopoškodujejo skrivajo zgodbe o psihični zlorabi, avtoritativnih starših, nedopuščanju uveljaviti lastno mnenje. Posledično se to razvije v samoizolacijo in nepoznavanje večšine pogovorov, ki vodi v nesposobnost izražanja in uravnavanja čustev in to pripelje naprej v samodestruktivnost.

Tudi majhni otroci že uporabijo samopoškodovalna vedenja, ampak jih pogosto, sčasoma prerastejo. Duševno zaostali otroci in/ali avtisti, ter otroci, ki so zlorabljeni ali zapuščeni prav tako pogosto izberejo samopoškodovanje kot način izražanja stiske (*Tratnik, 2011*).

Slika 17: Stiska

Vir: (<http://blog.smrklja.si/node/92988>)

2.2.11 Posledice

Za modo ali pritegnitev pozornosti verjetno ne gre. Veliko več strinjanja pa je s povezovanjem takšnega vedenja z značilnostmi odvisnosti. Samopoškodovanje ima kar nekaj podobnih lastnosti: močna želja ali potreba po njem in pogosto razmišljanje o tem; nadaljevanje takšnega početja kljub zavedanju, da je škodljivo, za občutek pomiritve je lahko potrebna vedno hujša poškodba; pri opustitvi ali zatiranju samopoškodovalnega vedenja se lahko pojavi:

- odtegnitveni (abstinenčni) sindrom (razdražljivost, nemirnost),
- pogosti so neuspešni poskusi nadzorovanja (zmanjšanja) škodljivega vedenja,
- pogosto je tudi skrivanje pripomočkov za samopoškodovanje ter prikrivanje ran.

Takšne značilnosti odvisnosti pa se ne razvijejo pri vseh samopoškodovalcih, temveč le pri nekaterih.

Najbolj skrb vzbujajoče je vprašanje, ali so samopoškodbe poskusi samomora? In ali obstaja pri tistem, ki se samopoškoduje, znatno večja možnost za samomor? Samo samopoškodovanje navadno ne ogroža življenja, obstaja pa nevarnost izgube samonadzora. Tako se lahko nekdo ob hudi stiski poškoduje dosti huje, kot se je nameraval, ter mora iskati zdravniško pomoč, mogoči so tudi hudi zdravstveni zapleti, redko celo smrt.

Slika 18: Posledice

Vir: (<http://arikanne.com/2010/06/>)

Strokovnjaki kljub temu, glede na prakso in izpovedi samopoškodovalcev pravijo, da večinoma ne gre za poskus samomora, temveč za poskus samopomiritve, ter s tem izogibanja samomoru. Precej bolj skrb vzbujajoče so nekatere statistike, ki kažejo, da kar štirideset odstotkov ljudi, ki se samopoškodujejo, vsaj enkrat v življenju pokusi narediti tudi samomor.

Vsako takšno vedenje torej potrebuje ustrezen pristop, pomoč okolice in strokovnjakov, saj gre za izraz bolečine in velike življenjske stiske (*Alja Fabjan, 2011*).

2.2.12 Zdravljenje

Glede zdravljenja obstaja več razdeljenih mnenj. Določeno mero učinkovitosti imajo antidepresivi, vedenjska terapija, psihoterapija. Poleg individualne terapije vam lahko priporočijo še družinsko ali skupinsko terapijo, zdravniki pa lahko odredijo tudi psihiatrično hospitalizacijo (*D'Onofrio, 2007, str:13-20*).

2.2.13 Projekt metulj

“Projekt metulj” Kolegi na strani “Recover Your Life” (*British Pounds, 2008*)

Ljudje so na podlagi lastnih izkušenj in izkušenj svojih prijateljev, kolegov in svojcev ustvarili poseben projekt za vse, ki se samopoškodujejo ter razmišljajo o tem, da bi s tem prenehali. Združili so številne ideje možnih kreativnih načinov samopomoči posameznika, ki se samopoškoduje.

Ena izmed idej je preprost tako imenovan “projekt metulj”.

Slika 19: Metulj

Vir: (<http://zayama.deviantart.com/art/Self-Harm-Awareness-Day-357470468>)

Na tisti del telesa, ki ga posameznik želi poškodovati nariše metulja.

Če slika zbledi, ne da bi se posameznik samopoškodoval, pomeni, da je metulj preživel in odletel stran, kar mu daje občutek, da je nekaj dosegel. Če se posameznik samopoškoduje na mestu, kjer je narisal metulja, ga mora sprati.

V primeru, da se to zgodi, lahko začne znova tako, da spet nariše metulja. Kreativni člani so se domislili mnogo novih načinov. Ugotovili so, da se flomaster ali kemični svinčnik precej hitro spere. Zato so nekateri najprej narisali gosenico. Ko se le ta spere-bubo in zatem metulja. Tisti, ki so bolj lene sorte in ga želijo preprosto prilepiti, lahko uporabijo samolepljive tetovaže s sličicami metuljev ali celo drugih priljubljenih motivov. Nekaterim bolj pomaga, če na ta mesta napišejo imena svojih najdražjih, da jih v hudih časih opomnijo, da tega ne počnejo samo za ljubljene, ampak tudi zase. Uporabijo lahko tudi dele pesmi (*British Pounds, 2008*).

Brazgotine nemo pričajo o bolečem notranjem doživljanju ter naredijo vidno duševno stisko, ki jo oseba prestaja. Brazgotine zato sporočajo, da je posameznik telesno, predvsem pa duševno ranjen (*Tratnik, 2011*).

3 EMPIRIČEN DEL

3.1 Metodologija

Delo raziskovalne naloge mi je bil velik izziv. Pri delu sem se naučila veliko novega o samopoškodovanju in o skarifikaciji.

Uporabila sem komparativno in deskriptivno metodo zbranega gradiva. Analizirala sem sekundarne vire: uradne dokumente, dokumentarne oddaje, poročila, knjige in članke, ki govorijo o samopoškodovanju in skarifikaciji. V empiričnem delu sem podatke, ki se nanašajo na samopoškodovanje in skarificiranje zbrala s pomočjo intervjujev in ankete, ki sem jih izvajala med osnovnošolci in odraslimi. Na šoli sem opravila anketo na predmetni stopnji, saj mislim, da pojmi in namen raziskave še ne sodijo med sošolce na razredni stopnji. Na podlagi analize rezultatov bom svoje trditve potrdila ali ovrgla.

3.1.1 Raziskovalne metode

Pri raziskovanju sem uporabila samo proučevanje pisnih virov različnih raziskovalcev in neeksperimentalno metodo, in sicer gre za metodo intervjuja in ankete. Pri iskanju pisnih virov sem naletela tudi na različne probleme, saj je večina literature v tujih jezikih. Prav tako je zelo malo literature in knjižnih virov na temo skarifikacije v naših knjižnicah. Ta izraz ni zaveden v SSKJ, zato sem uporabila internetne vire.

3.1.2 Raziskovalni vzorec

V namen raziskave sem izdelala anketni vprašalnik, ki je vseboval 17 vprašanj. Priloga 1
Intervju sem opravila pri šestih ljudeh različne starosti. Priloga 2.

3.1.3 Postopki zbiranja podatkov

Razdelila sem 112 anket. Anketiranci so bili učenci 8. in 9. razreda mariborske osnovne šole. Podatke sem predstavila v obliki grafov ali diagramov. Pri vseh podatkih nisem uporabila vseh načinov, temveč le tistega s katerim sem lahko najbolj prikazala razliko med pridobljenimi rezultati. Anketiranje je potekalo prostovoljno, individualno ter anonimno.

Izvedla sem 6 intervjujev. Vsi so potekali individualno, na stalnem bivališču intervjuvancev Primerjala sem in ugotavljala ali je med samopoškodovnjem in skarifikacijo kakšna povezava.

Sprva sem si pomagala z naprej pripravljenim vprašalnikom, kasneje pa so se intervjuji razvili v prost pogovor oziroma v nestandardiziran intervju s sprotnim oblikovanjem vprašanj odprtega tipa. Čas odgovarjanja ni bil omejen.

3.1 Metoda intervjuja

Izvedla sem 6 intervjujev. Intervjuvanci so bili izbrani namerno. Vsi so potekali individualno, na stalnem bivališču intervjuvancev. Namen intervjujev je bila primerjava in ugotavljanje, ali je med samo poškodovnjem in skarifikacijo kakšna povezava. Sprva sem si pomagala z vnaprej pripravljenimi vprašanji, kasneje pa so se intervjuji razvili v prost pogovor oziroma v nestandardiziran nestrukturiran intervju s sprotnim oblikovanjem vprašanj odprtega tipa. Čas odgovarjanja ni bil omejen.

3.1.1 Metoda analize intervjujev

RAZČLENITEV IN POIMENOVANJE PARAFRAZIRANEGA ZAPISA INTERVJUJA OSEBE A

/ Oseba je stara 12 let. / A

/ Problematiko oz. posledice družinskih problemov ne razume dovolj dobro. Oseba A se poslužuje samo poškodovanja in sicer rezanja po rokah. / B

/ To počne kar pogosto in ne ve ali je pri prvem poskusu nameraval, želel narediti samomor. / C

/ Prvič se je oseba rezala pred enim letom, se pravi pri starosti 11-ih let, ko se je počutila osamljeno, zapuščeno. / D

/ To pripisuje delno staršem, alkoholu, delno dolgčasu. Ob rezanju osebo boli in zgodilo se je da je zaradi jeze zarezala tudi globlje kot ponavadi. / E

/ V šoli ima določene težave in v družbi se ne počuti najbolje. / F

/ O tem je zaupala samo nekaterim prijateljem, nikakor pa ne staršem, saj se jih delno boji. / G

/ Oseba ima veliko brazgotin, ki se jih sramuje. / H

/ Dala bi se pa tetovirat, če bi mu starši dovolili, saj je tetoviran njegov idol. / I

/ Skarifikacije ni poznal in se tudi ne bi dal skarificirat. /

A- Starost

B- Družina

C- Samomor

- D- Začetek rezanja
- E- Razlogi za rezanje
- F- Počutje v družbi
- G- Nezaupanje
- H- Sramovanje brazgotin
- I- Pristaš tatujev
- J- Nepoznavanje in odklanjanje skarifikacije

Preimenovanje vsakdanjih tem v probleme

- A: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.
- B: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.
- C: Najpogostejši razlogi za samomor.
- D: Prvi koraki v samopoškodovanje.
- E: Razlogi za samopoškodovanje.
- F: Vpliv družbe na posameznika.
- G: Nezaupanje družbi in družini.
- H: Vpliv brazgotin na samopodobo.
- I: Ali ima želja po tatujju kakšno povezavo z samo poškodovanjem.
- J: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samo poškodovanjem.

1. Problem: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

Razmišljanje: Menim, da ima starost velik pomen pri dojetju samo poškodovanja in skarifikacije, zato ker se v zgodnjem otroštvu še niso sposobni soočati s problemi v življenju in ne razumejo posledic takšnega početja. Odraščanje prinaša čustvene obremenitve, ki so močnejše od zdravih obrambnih mehanizmov in sposobnosti soočanja. Otroštvo in mladostništvo ni samo čas brezskrbnosti, upanja, sreče, svobode in vznemirljivosti, temveč je tudi obdobje velikih stisk, strahov pred prihodnostjo, nezaupanja vase in v druge. Otrok se pogosto srečuje s stresi, ki lahko trajno vplivajo na njegovo samozavest, ter povečujejo občutek lastne nevrednosti in čustveno nestabilnost

2. Problem: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

Razmišljanje: Menim, da so odnosi v družini zelo pomemben faktor pri izoblikovanju otrokove osebnosti.

Pomanjkanje pozornosti in ljubezni v zgodnjem otroštvu je pogosto prisotno med otroki, ki so odraščali v nezdravem okolju (prezaposleni starši, premalo čustvene podpore in spodbud, alkohol ali nasilje v družini). Zaradi takšnih razmer v otroštvu otroka privede do samo destruktivnosti. Zato ima o sebi negativno mnenje, lahko postane agresiven.....in na koncu se lahko razvije v samo kaznovanje in s tem v samo poškodovanje.

3. Problem: Najpogostejši razlogi za samomor

Menim, da je razlogov za samomor zelo veliko. Osredotočila bi se na otroke, ki se samopoškodujejo. Ti otroci so v velikih stiskah, ali so to problemi doma, ali v šoli. Žal niso deležni pomoči, saj o problemih ne zaupajo nikomur. Ti otroci velikokrat pomislijo na samomor, vendar tega kasneje ne realizirajo. Zadovoljijo se z rezanjem in s tem ublažijo psihično bolečino, ki jo nadomestijo s fizično.

4. Problem: Na kakšen način prve samopoškodbe

Razmišljanje: Prve samopoškodbe nastanejo doma, v varnem zatočišču svojih sob. Rezanje poskusijo v večini primerov na rokah. Menim, da je takšen način in kraj za njih najvarnejši, skrit pred očmi drugih. Otrok je takrat sam s sabo in s svojo bolečino. Nihče jih ne moti in si tako v stiski pomaga in umiri.

5. Problem: Kaj privede do prvega samopoškodovanja

Razmišljanje: Menim, da je eden od razlogov samopoškodovanja misel na samomor. Mislim, da ko je otrok v stiski ne vidi izhoda in ena od misli je tudi samomor. Kasneje si premislijo, oziroma ne zberejo dovolj poguma in tako ostane pri samopoškodovanju. Čeprav pri današnjih otrocih že malo spominja na dolgčas in »modo«. Morda v današnjem času, ko je samopoškodovanje zelo v porastu otroci že zaradi vzorca videnega pri drugih pomislijo samo na samopoškodovanje.

6. Problem: Kako oseba funkcionira v družbi

Razmišljanje: Družba otrok s takšnimi težavami ne razume. Otroci se jim velikokrat posmehujejo in celo žalijo. Odrasli pa zaničujejo, saj na njih gledajo kot na problematične otroke in ne otroke ki potrebujejo pomoč in so v veliki stiski. Menim, da te osebe v družbi nimajo samozavesti in se težko prilagajajo situacijam.

7. Problem: Ali oseba zaupa staršem in družbi

Razmišljanje: Družbi in staršem ne zaupajo, ker se bojijo posledic svojega početja. Menim, da je strah reakcije staršev velik. Otroci, ki odraščajo v družinah, ki jih na nek način privedejo do tega, ne pričakujejo podpore in pomoči družine, temveč negativen odziv. Če pa komu zaupajo pa to navadno delijo le z vrstniki s podobnimi težavami, ali pa tudi tega ne storijo.

8. Problem: Kako vplivajo brazgotine na osebo

Razmišljanje: Brazgotin se sramujejo, kar negativno vpliva na osebo in funkcioniranje v družbi. Menim, da družba še ni dovolj osveščena o tej problematiki in ko se soočijo z nekom, ki ima brazgotine o njem ustvari negativno mnenje. Menim, da je ta problematika še tabu tema, predvsem pri odraslih in tako takšnega otroka označijo za »norega« in se kontaktu izogibajo. Kot da brazgotine predstavljajo nekaj slabega nevarnega....

9. Problem: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo z samopoškodovanjem

Razmišljanje: Mislim, da želja imeti tatu nima povezave z stisko, ki jo doživlja oseba. Tatu je samo okras na telesu, morda kakšen osebni pomen, medtem, ko je samopoškodovanje izražanje stiske, nekakšna samopomiritev. Bolečina je verjetno podobna, vendar je namen popolnoma drugačen.

10. Problem: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem

Razmišljanje: Menim, da te povezave ni. Skarificiranje je okras telesu. Za to se odločajo ljudje, ki nekako nimajo težav z osebnostjo in želijo samo nekaj novega v življenju. To jim pomeni nekaj osebnega, predstavlja pa tudi velik izziv. Medtem, ko samopoškodovanje predstavlja stisko, bolečino...in s samopoškodovanjem to stisko blaži, se umirja in nima namena okrasiti telo.

RAZČLENITEV IN POIMENOVANJE PARAFRAZIRANEGA ZAPISA INTERVJUJA OSEBE B

/ Oseba B je stara 26 let. / A

/ Imela je lepo otroštvo, polno materialnih dobrin in velikih pričakovanj. / B

/ Je zelo samozavestna in uspešna. Verjetno zaradi pozitivnega otroštva, uspešnosti in pozitivnih staršev nikoli ni posegla po samopoškodovanju in nikoli ni razmišljala o samomoru. / C

/ Je pa po telesu tetovirana. / D

/ Skarifikacijo pozna in ne izključuje da bo nekoč posegel po njej. / E

A- Starost

B- Otroštvo

C- Pozitivno razmišljanje

D- Pristaš tatujev

E- Poznavalec in pristaš skarifikacije

Preimenovanje vsakdanjih tem v probleme

A: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

B: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

C: Vpliv optimizma na posameznika.

D: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo s samopoškodovanjem.

E: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

1. Problem: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

Razmišljanje: Menim, da odrasle osebe poznajo posledice samopoškodovanja in skarificiranja. Zato se v odrasli dobi nekako za samopoškodovanje ne odločajo. Razmišljajo bolj zrelo, prav tako pa se lažje soočajo s nastalimi problemi v življenju. Za skarifikacijo pa se odločajo, če jim je to izziv oziroma nek osebni pomen.

2. Problem: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

Razmišljanje: Menim, da je v tem primeru lepo videti pozitiven zdrav odnos družine do posameznika. Tako se je lahko otrok razvil v zdravega mladeniča, brez večjih težav v otroštvu. Otrok ni bil zapostavljen, kaznovan, ...zato je razvil dobro samopodobo. In zaradi tega se lažje sooča s težavami, ima podporo družine, na katero se lahko zanese in posledično manj problemov v življenju.

3. Problem: Vpliv optimizma na posameznika.

Razmišljanje: Menim, da je odnos družine in verjetno del karakterja, mladeniča oblikoval v pozitivno osebo, polno optimizma. Mislim, da ta oseba ne bo imela večjih težav v življenju, saj je pozitivno naravnana. Zaradi tega ni razmišljal o samomoru ali samopoškodovanju.

4. Problem: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo s samopoškodovanjem

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

5. Problem: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

RAZČLENITEV IN POIMENOVANJE PARAFRAZIRANEGA ZAPISA INTERVJUJA OSEBE C

/ Oseba C je stara 32 let. / A

/ Je zelo pozitivna, optimistično naravnana, z dobro družino in otroštvom. / B

/ Nikoli ni posegla po samopoškodovanju ali misli o samomoru. / C

/ Je tetovirana. / D

/ Skarifikirat pa se ne bi dala. / E

A- Starost

B- Pozitivno razmišljanje, otroštvo

C- Ni se samošpikodovala

D- Pristaš tatojev

E- Poznavalec in ni pristaš skarifikacije

Preimenovanje vsakdanjih tem v probleme

A: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

B: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

C: Vpliv optimizma na posameznika.

D: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo s samopoškodovanjem.

E: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

1. Problem: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

Razmišljanje: Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

2. Problem: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

Razmišljanje: Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

3. Problem: Razlogi za nesamopoškodovanje

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo B.

4. Problem: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo s samopoškodovanjem.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

5. Problem: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

RAZČLENITEV IN POIMENOVANJE PARAFRAZIRANEGA ZAPISA INTERVJUJA OSEBE D

/ Oseba D je stara 35 let. / A

/ Imela je nesrečno otroštvo, polno pričakovanj in zahtev. / B

/ To ji je zbil samozavest, kar se je poznalo v šoli in družbi. / C

/ Zaradi vsega tega je začela razmišljati o samomoru in nenazadnje je posegla po britvici. / D

/ Vse se je začelo že v osnovni šoli. Ker pa nikoli ni zbrala dovolj poguma je vse ostalo pri površinskem rezanju rok. / E

/ S tem je nekako zaživela se tolažila in raje prenašala fizično, kot psihično bolečino, ki so jo povzročili starši, šola, fantje. / F

/ O samopoškodovanju se ni zaupala nikomur, / G

/ saj bi bilo to za njo sramotno. Sedaj ima veliko brazgotin, ki se jih sramuje in jih skriva če je le mogoče. V službi ima zaradi tega, kar nekaj neprijetnosti, vendar shaja. / H

/ Ni tetovirana, / I

/ Skarifikacije ni poznala in po njej tudi ne bi posegla. / J

A- Starost

B- Otroštvo

C- Ne samozavest

D- Misli na samomor

E- Začetek rezanja

F- Tolažba

G- Nezaupanje

H- Sramovanje, neprijetnost

I- Ni pristaš tatujev

J- Nepoznavalec in nepristaš skarifikacije

Preimenovanje vsakdanjih tem v probleme

A: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

B: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

C: Vpliv ne samozavesti na osebo.

D: Kaj privede do razmišljanja na samomor.

E: Prvi koraki v samopoškodovanje.

F: Vpliv samopoškodovanja.

G: Nezaupanje družbi.

H : Vpliv brazgotin na samopodobo.

I: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo s samopoškodovanjem.

J: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

1. Problem: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

Razmišljanje: Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

2. Problem: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

Razmišljanje: Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

3. Problem: Vpliv nesamozavesti na osebo

Razmišljanje: Nesamozavest lahko zelo negativno vpliva na osebnost tako otroka, kot odraslega. Pri otrocih je samozavest zelo krhka in jo lahko poruši že en stavek ali neuspeh. In če v tistem trenutku ob sebi nimajo pomoči, podpore, jim samozavest hitro splahni. Posledično ti otroci v življenju samo nizajo neuspehe, ker si ne zaupajo. In vse to lahko hitro pripelje do samodestruktivnega vedenja.

4. Problem: Kaj privede do razmišljanja na samomor

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

5. Problem: Prvi koraki v samopoškodovanje

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

6. Problem: Vpliv samopoškodovanja

Razmišljanje: Moje mnenje je, da ljudje ki se samopoškodujejo v tem iščejo neko tolažbo, ki je niso deležni v družini oziroma družbi. Samopoškodovanje na te ljudi vpliva zelo blagodejno, saj jih umirja in bolečina rezanja prevlada nad psihično bolečino.

7. Problem: Nezaupanje družbi

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

8. Problem: Vpliv brazgotin na samopodobo

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

9. Problem: Ali ima želja po tatujih kakšno povezavo s samopoškodovanjem.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

10. Problem: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

RAZČLENITEV IN POIMENOVANJE PARAFRAZIRANEGA ZAPISA INTERVJUJA OSEBE E

/ Oseba E je stara 41 let. / A

/ Otroštvo in mladost so ji zagrenili starši, družina, kjer je botroval alkohol, pretepi in vse kar spada zraven. / B

/ Kljub problemom se je razvila v dokaj uspešno osebo. / C
/ V otroštvu, nekje v srednji šoli je pomislila na samomor in posegla po britvici./ D
/ Zaradi premalo poguma strahu in bolečine, je vse ostalo pri površinskem rezu. / E
/ Z samopoškodovanjem ni pretiravala, tako da nima vidnih brazgotin. Za skrivnost osebe ni vedel nihče, meni pa, da ji je vse skupaj okrepilo samozavest in kasneje moč spopadati se z psihično bolečino. / F
/ Je tetovirana, / G
/ pozna skarifikacijo, katere se ne bi poslužila. / H

- A- Starost
- B- Otroštvo
- C- Uspešna odrasla oseba
- D- Začetek rezanja in misel na samomor
- E- Strah pred bolečino
- F- Okrepitev samozavesti
- G- Pristaš tatujev
- H- Poznavalec in nepristaš skarifikacije

Preimenovanje vsakdanjih tem v probleme

- A: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.
- B: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.
- C: Vpliv samozavesti na osebnost.
- D: Prvi koraki v samopoškodovanje.
- E: Kako se oseba sooči s strahom.
- F: Kako okrepiti samozavest.
- G: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo s samopoškodovanjem.
- H: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

1. Problem: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

Razmišljanje: Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

2. Problem: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

Razmišljanje: Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

3. Problem: Vpliv samozavesti na osebnost

Razmišljanje: Menim, da je samozavest pri ljudeh zelo pozitivna lastnost. Otroci z visoko samozavestjo, lažje funkcionirajo v svetu. Ne ustrašijo se problemov, in tudi majhni neuspehi jim ne uničijo samozavesti.

4. Problem: Prvi koraki v samopoškodovanju

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

5. Problem: Kako se oseba sooči s strahom

Razmišljanje: Večina mladostnikov pomisli na samomor, ko zareže prvič, vendar jim strah to prepreči. Nato nadaljujejo z plitkimi rezi in v tem iščejo tolažbo za svoje probleme. Menim, da je ljudi, ki se samopoškodujejo strah. Vendar mislim, da to ni strah pred bolečino samo, temveč, da je strah, da bodo pretiravali, kaj bodo na to rekli drugi... Vendar potreba po »tolažbi« je večja, zato s početjem nadaljujejo. Samopoškodovanje vodi v neko vrsto odvisnosti, zato ta strah hitro premagajo.

6. Problem: Kako okrepiti samozavest

Razmišljanje: Menim, da se otroci s tem da se samopoškodujejo nekako pomirijo in s tem morda dvignejo samozavest, vendar na ne dovolj visoko raven. Menim pa tudi, da so si odrasli ljudje, ki so se v otroštvu poškodovali, s tem pridobili samozavest. Moje mnenje je, da so z vsemi problemi nekako preživeli, si pomagali sami in da so sedaj nekako ponosni, da so nekako sami »preživeli«

7. Problem: Ali ima želja po tatuju kakšno povezavo s samopoškodovanjem.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

8. Problem: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

RAZČLENITEV IN POIMENOVANJE PARAFRAZIRANEGA ZAPISA INTERVJUJA OSEBE F

/ Oseba F je stara približno 30 let / A

/ Ima v lasti studio. / B

/ Izhaja iz povprečne slovenske družine in je samozavestna, vztrajna in sočutna. / C

/ Predvsem pa uspešna v svojem poslu. / D

/ Nikoli ni razmišljala o samomoru ali samopoškodovanju. / E

/ Je tetovirana in skarificirana. / F

/ Vzrok za skarifikacijo navaja kot željo izkušnjo in dekoracijo telesa. / G

/ S skarificiranjem bo verjetno nadaljevala. / H
/ Ker se v studiju ukvarjajo tudi z modifikacijo, skarifikacijo pove, da ima 2 do 3 stranke letno, ki pa morajo biti polnoletne ali imeti dovoljenje skrbnikov. / I
/ Dosedanje stranke so stare 20 let in več in nobena ni kazala znakov nagnjenosti k samomoru in nobena ni bila samopoškodovana. / J
/ Oseba ne vidi povezave med skarifikacijo in samopoškodovanjem. / K
/ Kot vzrok za skarifikacijo navaja dokazovanje samemu sebi, prestop meje in pogum. / L

- A- Starost
- B- Studio-lasten
- C- Družina
- D- Uspeh
- E- Ni samodestruktivna
- F- Poznavalec in pristaš skarifikacije
- G- Dekoracija
- H- Nadaljevanje
- I- Stranke
- J- Ne samo destruktivna
- K- Nepovezava
- L- Pogum

Preimenovanje vsakdanjih tem v probleme

- A: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.
- B: Vpliv samozavesti na osebnost.
- C: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka. Vpliv pomankanja samozavesti na osebnost.
- D: Vpliv uspeha na osebnost.
- E: Vpliv optimizma na posameznika
- F: Ali je kakšna povezava med tatuji in skarifikacijo
- G: Dekoracija ali samopoškodovanje
- H: Vzrok za nadaljevanje skarificiranja
- I: Kakšne so skarificirane osebe
- J: Ali so skarificirane osebe nagnjene k samomoru
- K: Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

L: Kako pogum vpliva na skarifikacijo

1. Problem: Pomen starosti pri razumevanju posledic samopoškodovanja in skarifikacije.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

2. Problem: Vpliv samozavesti na osebnost

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo E

3. Problem: Kako vplivajo odnosi v družini na razvoj otroka.

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A

4. Problem: Vpliv uspeha na osebnost

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo D.

5. Problem: Vpliv optimizma na posameznika

Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo B.

6. Problem: Ali je kakšna povezava med tatuji in skarifikacijo

Razmišljanje: Menim, da je velika povezava, saj obe metodi predstavljata dekoracijo telesa. Ni pa nujno, da se bo nekdo, ki se odloči za tatu odločil tudi za skarifikacijo. Večina, ki se jih odloči za skarifikacijo, pa so že tetovirani.

7. Problem: Dekoracija ali samopoškodovanje

Razmišljanje: Menim, da pri samopoškodovanju ne gre za okraševanje telesa, saj večina brazgotine skriva. Pri skarifikaciji pa gre ravno zato, da so brazgotine vidne in lepe. In tudi pri skarifikaciji ne moremo govoriti o samopoškodovanju, ker metoda ni samodestruktivna, da bi si povzročal bolečine iz nekega globjega psihičnega problema. Morda en pregovor : Za lepoto je potrebno potrpet.

8. Problem: Vzrok za nadaljevanje skarificiranja

Razmišljanje: Menim, da je delno vzrok tudi v dokazovanju samemu sebi, ali so sposobni prenest takšne bolečine, predvsem pa kot okras telesu.

9. Problem: Kakšne so skarificirane osebe

Razmišljanje: Moje mnenje je da so popolnoma običajni ljudje, ki imajo seveda svoj okus. Mislim, da se vsi ljudje radi okrašujemo na drugačne načine. Te osebe so stare povprečno 25 let. Kljub nepoznavanju skarifikacije v Sloveniji, se za to metodo odločajo 2-3 osebe letno.

10. Ali so skarificirane osebe nagnjene k samomoru

Razmišljanje: Menim, da ne. Mislim, da so to povsem običajni ljudje, ki si telo okrašujejo, dekorirajo na drugačen način.

11. Ali je kakšna povezava med skarificiranjem in samopoškodovanjem.

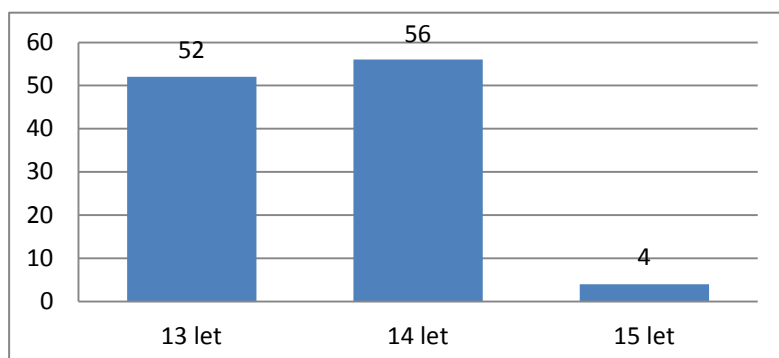
Razmišljanje: Glej razmišljanje v obdelavi intervjuja z osebo A.

12. Problem: Kako pogum vpliva na skarifikacijo

Razmišljanje: Menim, da brez poguma ne bi bilo tega. Če človek ni pripravljen sprejeti oziroma prenesti takšne bolečine, se ne more skarificirat. Tukaj seveda igra velik del tudi pogum.

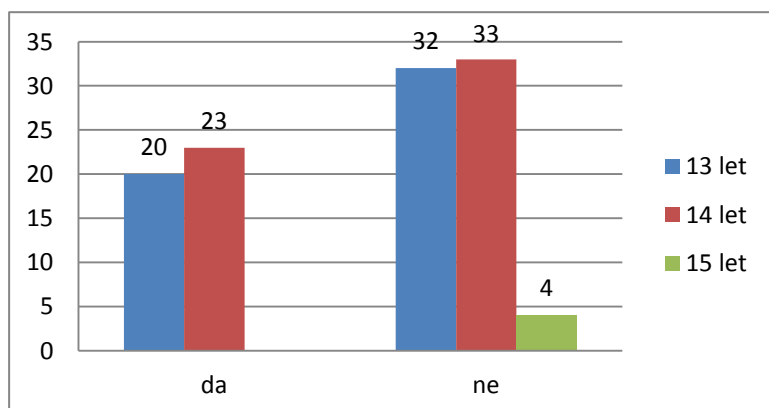
4 REZULTATI ANKETE

Graf 1: Starost.

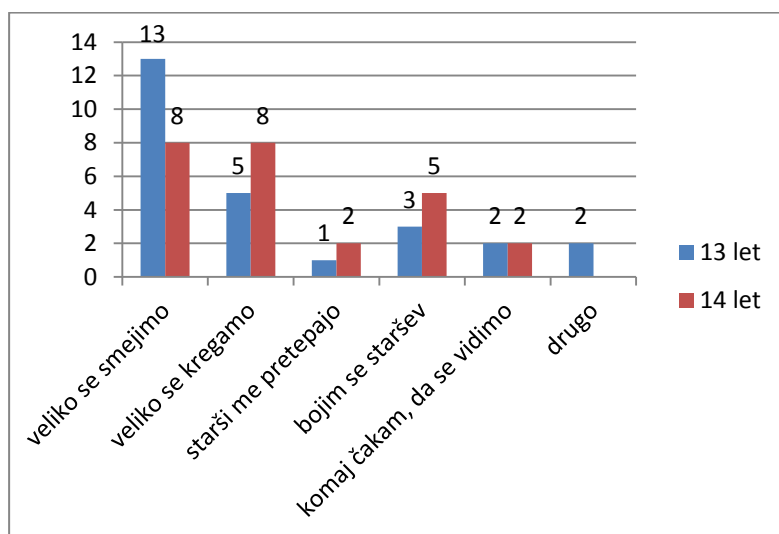
Anketo je rešilo 112 učencev 8-ih in 9-ih razredov naše šole. Od tega je 13 let starih 52 otrok, 14 let 56 otrok in 4, ki so stari 15 let.

Graf 2: Ali si se kdaj samopoškodoval-a oziroma rezal-a po telesu?

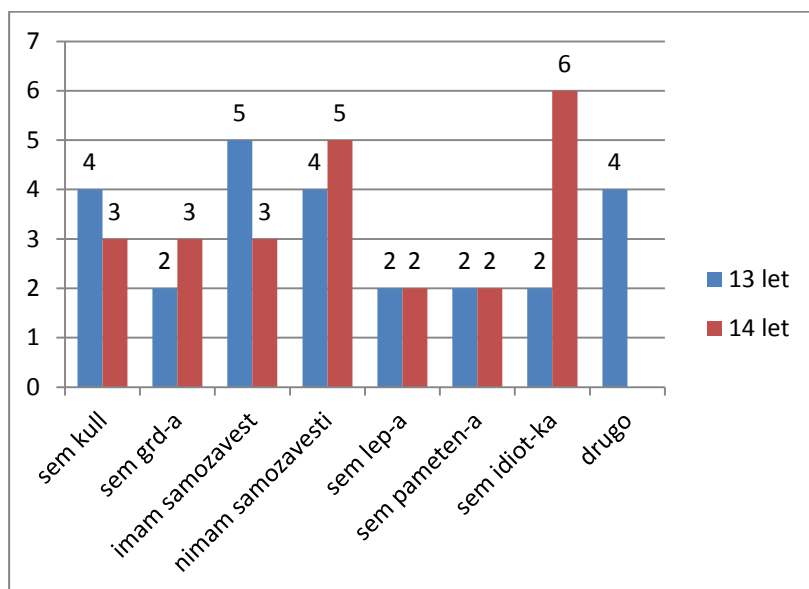
Zanimalo me je samopoškodovanje oziroma rezanje glede na prikazano starost v grafu. Od 112 anketirancev je 43 (38%) obkrožilo odgovor da in le 69 ne (62%). Kljub temu me rezultat z odgovorom DA za starost osnovne šole preseneča.

Graf 3: Kakšno otroštvo si imel-a? Iz kakšne družine izhajaš? Možnih je več odgovorov.

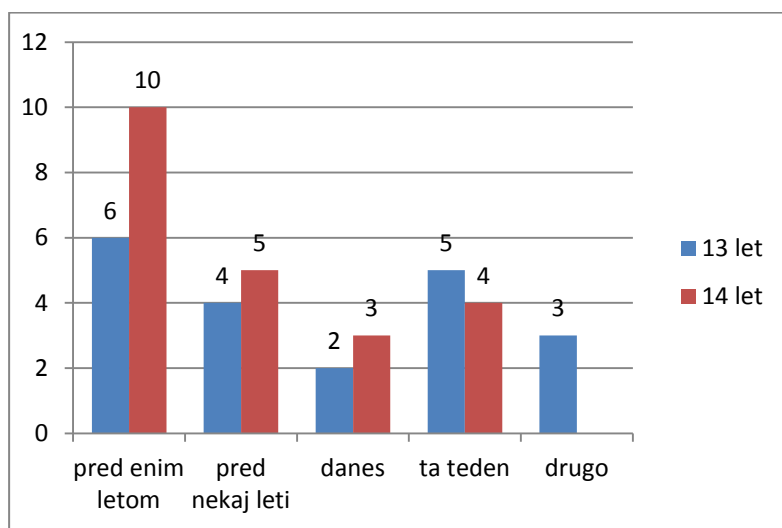
Po analizi tega vprašanja ugotavljam, da samo starostna razlika enega leta prikazuje drugačne rezultate. Zanimivo je, da štirinajstletni učenci ne prikrivajo bolečine oziroma problemov kot trinajstletni, ki to nekako hočejo prikriti.

Graf 4: Kakšno mnenje imaš o sebi? Možnih je več odgovorov.

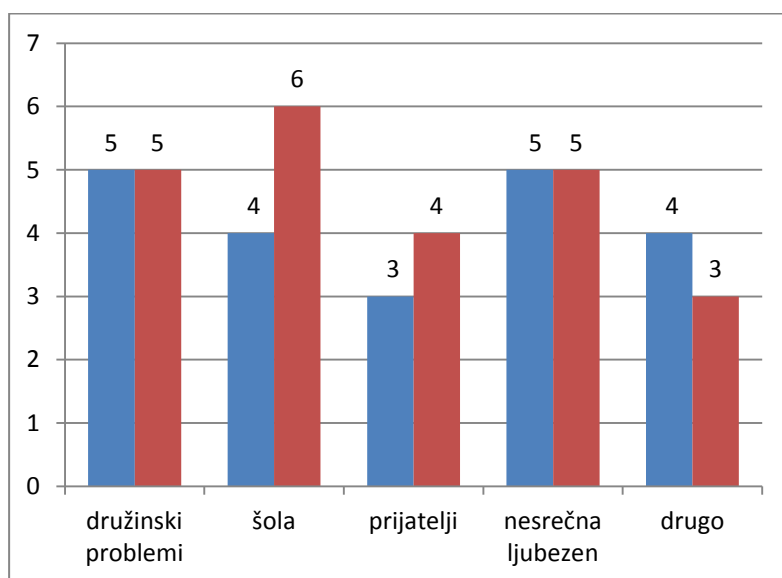
Pred začetkom raziskave sem opazila, da imajo nekateri štirinajstletniki slabo mnenje o sebi, kar se je tudi potrdilo z analizo ankete. So pa tudi takšni, ki so dovolj samozavestni, kul in kljub družbi v kateri živijo posegajo po obravnavani temi- samopoškodovanje.

Graf 5: Kdaj si se prvič rezal-a po telesu?

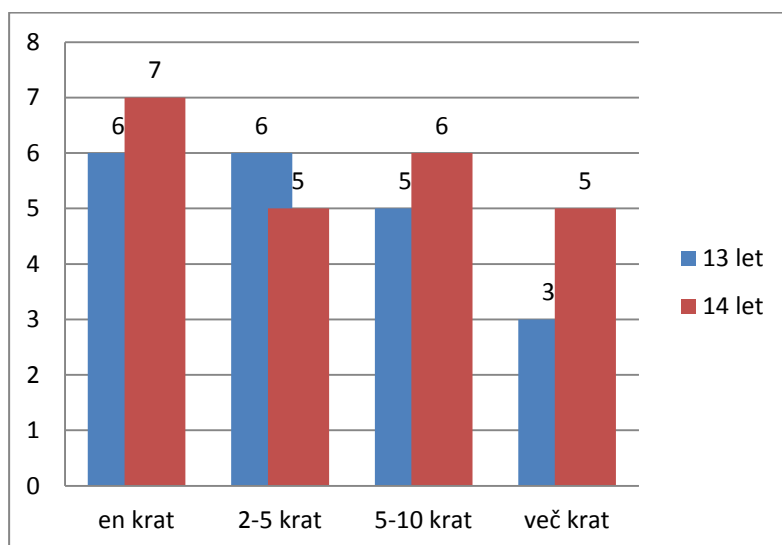
Po analizi ankete (5 vprašanja) ugotavljam, da je veliko otrok začelo s takšnim vedenjem zelo zgodaj, pred enim letom, kar pomeni da so bili takrat v sedmem in osmem razredu O.Š, nekateri pa so začeli še prej. Torej lahko sklepamo, da so ljudje najbolj ranljivi prav takrat.

Graf 6: Kaj te je privedlo do tega – in kam te je to naposled pripeljalo? Možnih je več odgovorov.

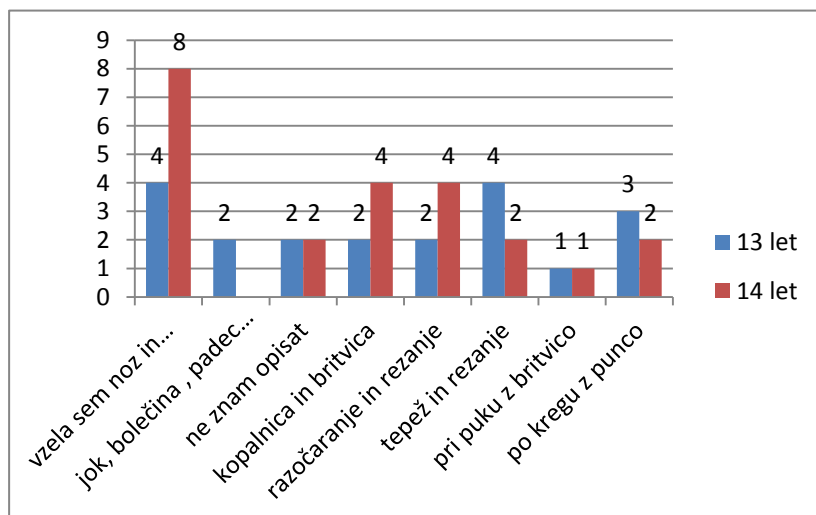
Iz grafa 6 je razvidno, kateri razlogi so jih pripeljali do takšnega vedenja. Največji vzroki za samopoškodovanje so družinski problemi, problemi s šolo in pa nesrečne ljubezni in zlomljena srca.

Graf 7: Kolikokrat si zarezal-a?

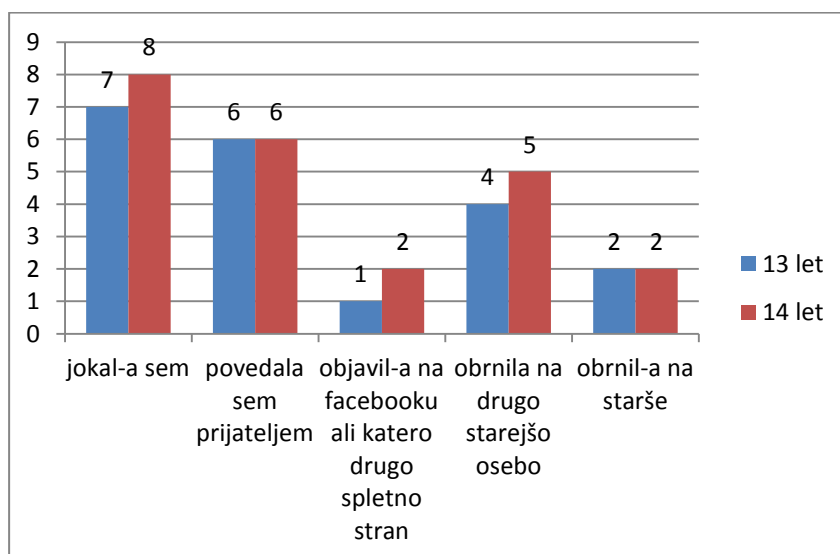
Večina teh otrok zarezala samo en krat. Takoj za tem pa jim sledijo otroci, ki so zarezali večkrat. Večina se jih je ustavila, ko je začutilo bolečino. Nekaj jih je ugotovilo, da je to brez pomena, drugi pa so nadaljevali, saj niso vedeli kaj bi storili, da bi se psihična bolečina prenehala. Veliko mojih prijateljev in znancev je tako delovala.

Graf 8: Na kratko opiši potek dogajanja.

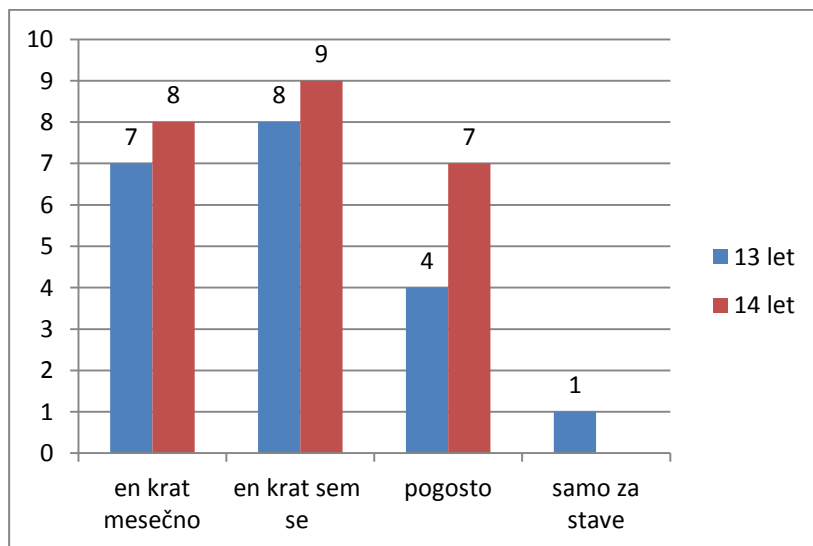
Ogromno otrok oziroma najstnikov je ob bolečini vzela, kar je bilo najbližje. Kar veliko ljudi pograbi nož oziroma podobne ostre predmete.

Graf 9: Kaj se je zgodilo po opisanem dogodku?

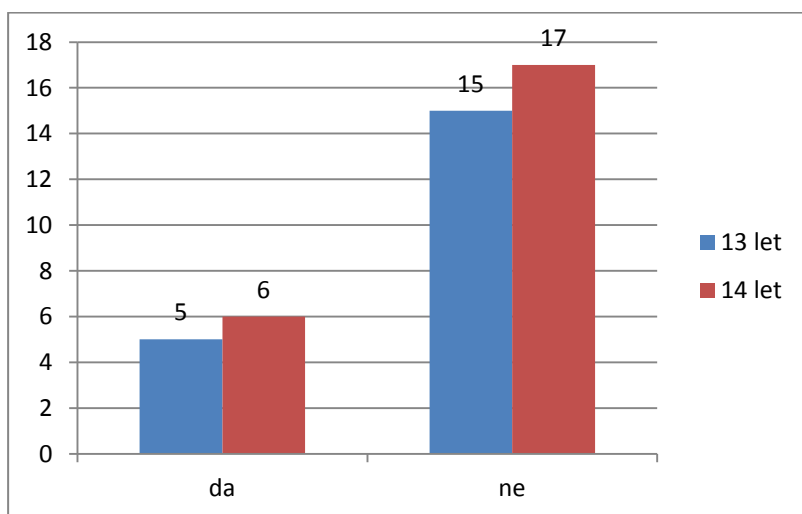
Bolečino veliko odraslih izraža z jokom, kar pa počnejo tudi najstniki. Veliko se jih zaupa prijateljem, včasih pa tudi starejšim osebam z večjimi izkušnjami. Presenetljivo malo anketiranih stisko objavlja na spletnih omrežjih.

Graf 10: Kako pogosto pa se režeš ?

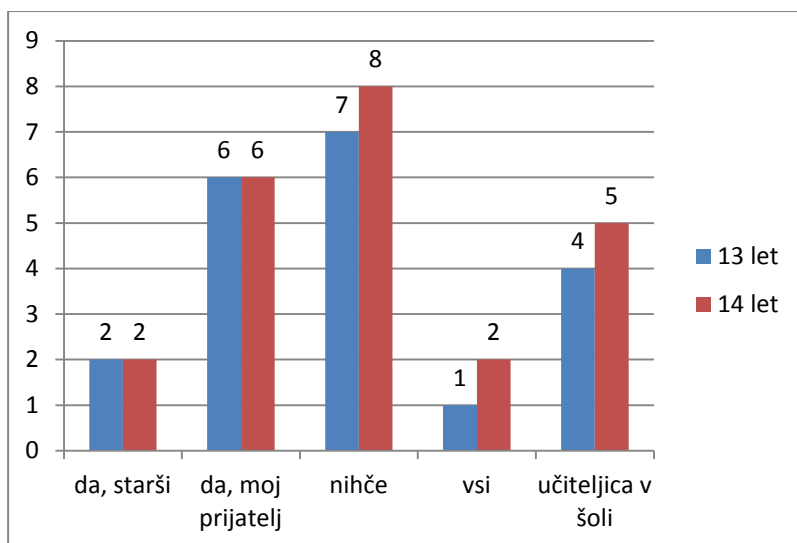
Anketiranci se samopoškodujejo vsak mesec, kar je pogosto za njihova leta. Da se režejo pogosteje, pa je prevladoval odgovor 14 letnikov. Zaskrbljujoče pa je, da se tega poslužujejo zaradi stav.

Graf 11: Ali so bile poškodbe rezanja resne?

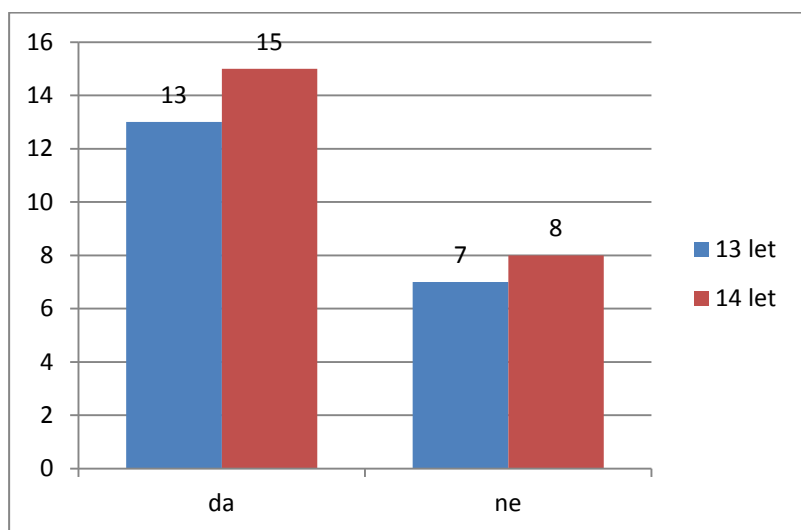
Pri večini otrok poškodbe niso resne, kar po drugi strani pokaže, da nimajo višjih namer, kot le odvajanje psihične oziroma notranje bolečine. Vendar je višina otrok z resnimi poškodbami kar velika.

Graf 12: Ali so starši in drugi vedo za to?

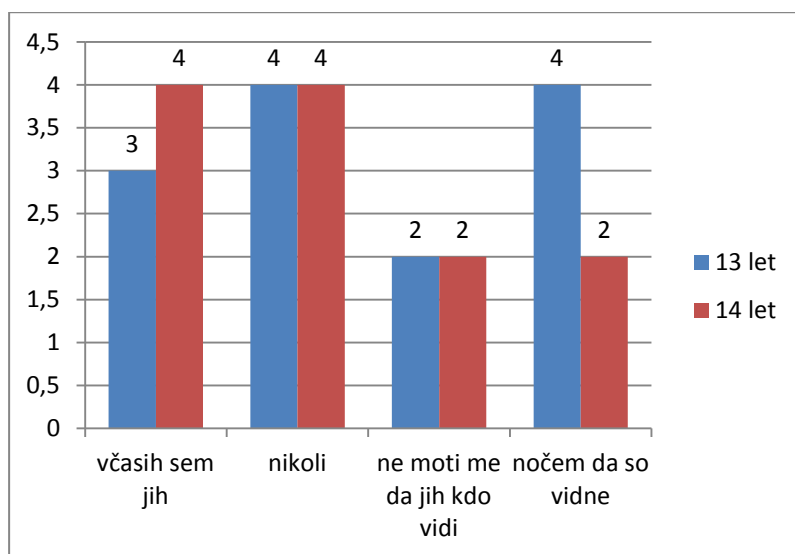
Večina otrok se ne zaupa nikomur ali pa najbližjim prijateljem, zelo malo se jih izpove staršem, saj so tudi te sami večkrat vzrok za dejanja.

Graf 13: Ali imaš sedaj brazgotine?

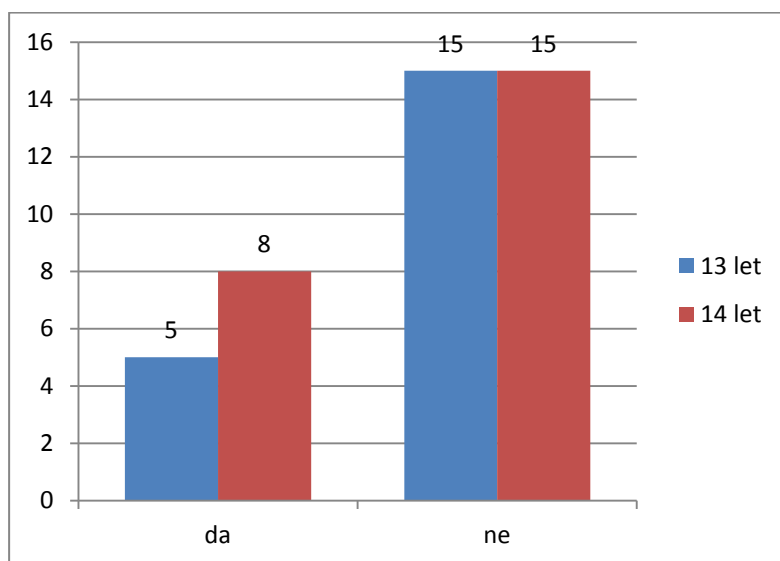
Kar veliko anketirancev ima brazgotine, ki so vidne. Prevladujejo 14 letniki.

Graf 14: Brazgotine skrivaš ali ne?

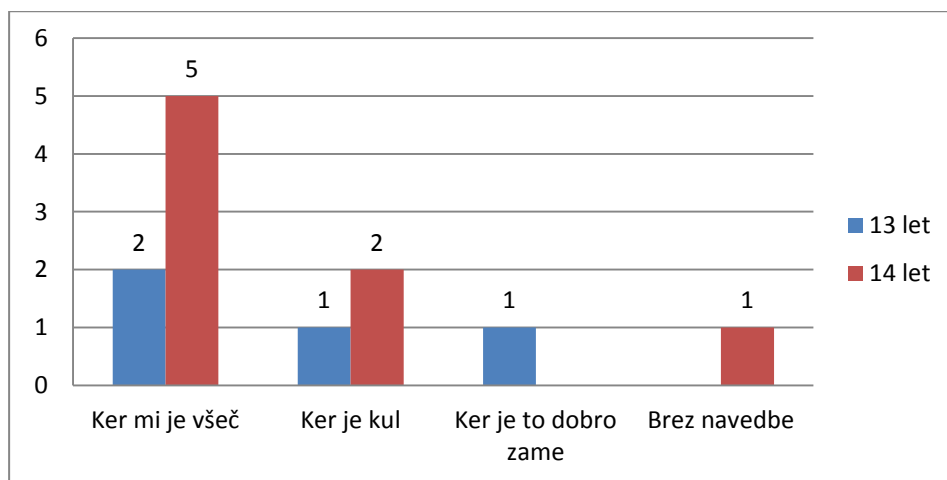
Količina oziroma število otrok, ki skriva reze in število otrok, katere ne motijo brazgotine na telesu je približno enaka. Ugotovila sem, da jih nekateri želijo pustiti vidne, saj želijo biti vidni, oziroma si želijo bližine, pozornosti.

Graf 15: Ali si oz. ali bi se tetoviral-a?

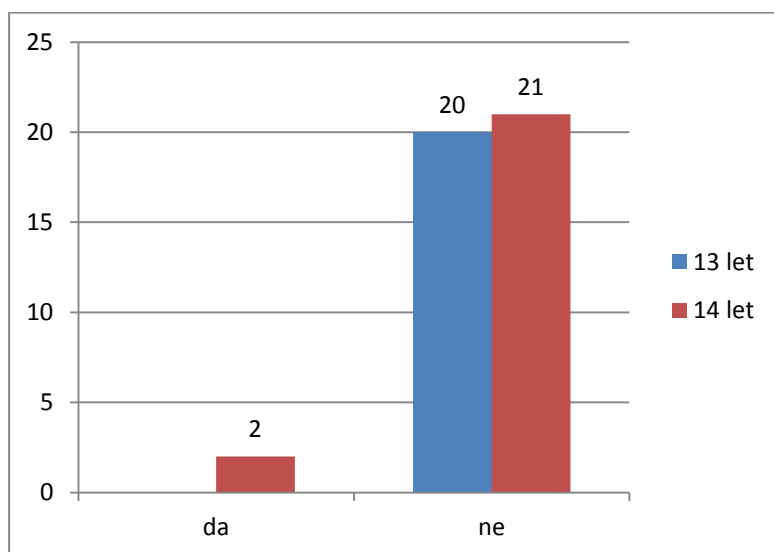
Kar veliko otrok ne želi tatojev na telesu, vendar jih ni tako malo, ki bi se za to hitro odločili.

Graf 16: Zakaj si oz. ali bi se tetoviral-a?

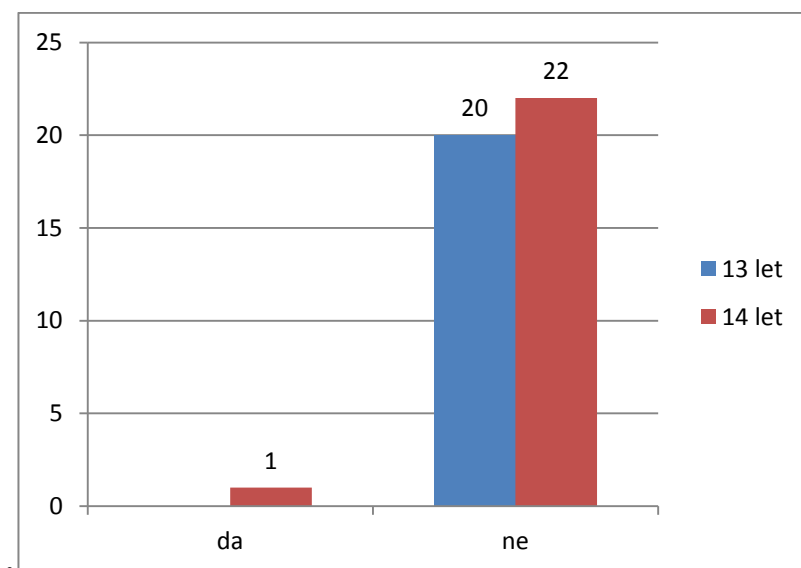
Večina štirinajstletnikov bi se tetoviralo, ker jim je všeč in ker je kul. Zelo malo pa je trinajstletnikov, ki bi se tetovirali iz enakih razlogov. Iz tega lahko vidimo, da je tetoviranje priljubljeno v devetih razredih šole.

Graf 17: Ali poznaš skarifikacijo?

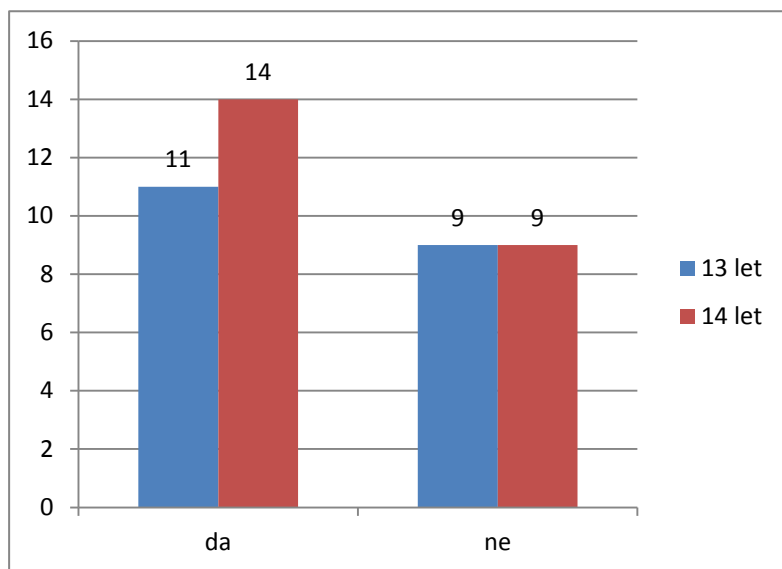
Večina ljudi ne pozna skarificiranja. Le-ta je bolj razvita v drugih deželah.

Graf 18: Ali bi si kdaj dal-a skarificirati?

Ko sem jim povedala kaj je skarifikacija so skoraj vsi zanikali, da bi se tudi oni dali skarificirati.

Graf 19: Ali si prvič (ali kadarkoli) pomislil-a na samomor?

Ugotavljam, da se je na žalost kar veliko anketiranih posvečalo mislim na samomor ob rezanju.

5 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi, kjer sem raziskovala samopoškodovanje in skarifikacijo, sem se osredotočila predvsem na to, kaj posameznika pripelje do tega. Preučila sem literaturo in internetne vire, nato pa sestavila anketni vprašalnik in intervju, ki so ga rešili mladostniki (učenci osmih in devetih razredov osnovne šole) in odrasli.

Z analizo rezultatov sem ugotovila, da anketiranci glede na zajet vzorec in starost zelo pogosto posegajo po samopoškodovanju. Opazila sem, da razmere teh učencev doma niso najboljše. Večina jih ima o sebi slabo mnenje. Predvsem 14 letniki so s samopoškodovanjem začeli zelo zgodaj. K temu vedenju so učence pripeljali družinski problemi, problemi s šolo in nesrečne ljubezni. Predvsem 14 letniki imajo vidne brazgotine, o tem ne govorijo radi in tudi zaupajo le redkim, pa še to najbližjim prijateljem. Pri večini otrok poškodbe niso resne. Vendar je število otrok z resnimi poškodbami kar velika. Anketiranci se samopoškodujejo vsak mesec, kar je pogosto za njihova leta. Da se režejo pogosteje, pa je prevladoval odgovor 14 letnikov. Ob težavah in stiskah posežejo v večini primerov po nožu in zarežejo samo enkrat. Čeprav je veliko takih, ki reze ponavljajo.

Tetoviranje je bolj priljubljeno v devetih razredih šole.

Če se osredotočim na raziskovalno vprašanje ali je skarifikacija v Sloveniji poznana, lahko zagotovo trdim, da je v Sloveniji slabo poznana. Pozna jo le peščica odraslih. Menim, da k nam v Slovenijo modne smernice od drugod po svetu šele prihajajo. Ne bo preteklo veliko časa, ko bo skarifikacija uveljavljena tudi pri nas, v našem okolju. Tako lahko na podlagi intervjuja potrdim tudi drugo hipotezo, ki govori, da namen skarifikacije ni namerno povzročanje bolečine sebi, temveč je namen okrasa na telesu, kot to vidimo pri najrazličnejših plemenih v nekoč in tudi danes.

Pri vprašanju 17 (Graf 20) ali so že kdaj pomislili na samomor, lahko trdim tudi na podlagi intervjujev, da je samopoškodovanje povezano z mislijo na samomor. Tako lahko tudi prvo hipotezo potrdim. Menim, da sta samopoškodovanje in misel na samomor med seboj povezana, le redki pa zmorejo dovolj poguma, da le tega uresničijo. Nekateri pa se zatečejo k samopoškodovanju in s tem rešujejo stiske, težave in psihične bolečine.

Tretjo hipotezo, da se samopoškodovanec ne bi odločil za skarifikacijo lahko potrdim. Kar sem ugotovila že z intervjuji in kasneje anketo, je samopoškodovanje beg od psihične bolečine.

Skarifikacija pa je okraševanje telesa. Menim, da ti dve stvari nista povezani, pa čeprav za obema ostane brazgotina. Menim pa da je v srcih mladostnikov brazgotina največja. In kdor se samopoškoduje, ne razmišlja o skarifikaciji, vsaj ne sedaj, ko je v odraščajoči boleči fazi.

Razmišljala sem, kako bi lahko raziskovalno nalogo še izboljšala. Pomanjkljivost vidim v ozkem starostnem obdobju pri anketiranih mladostnikih in morda tudi v tem, da vsi obiskujejo isto šolo. Z odpravo teh dveh pomanjkljivosti, bi vplivala na boljšo primerjavo rezultatov. Našla sem nekaj odprtih možnosti za nadaljnje raziskovanje. Zanimivo bi bilo ugotavljati, ali je samopoškodovanje dandanes že modna muha ali odraz socialne blaginje. Vključila bi lahko več starostnih skupin (npr. dijake) in jih med seboj primerjala. Prav tako bi bilo zanimivo primerjati samopoškodovanje med dijaki različnih srednjih šol (gimnazija- poklicna šola), predvsem iz različnih koncev Slovenije. V času raziskovanja me je najbolj pritegnilo mišljenje skarificirancev in samopoškodovancev.

Morda bom v prihodnje razmišljala tudi o podrobnejšem raziskovanju tega področja.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Ljudje smo v sodobni družbi vedno bolj izpostavljeni dolgotrajnemu negativnemu stresu in razmišljanju, ki pušča resne posledice predvsem pri odraščajočih mladostnikih.

Moja naloga prispeva k družbeno odgovornemu ravnanju, saj menim, da se moramo zavedati, koliko otrok je v stiski, kako vpliva na njih..., da bomo uspešnejši pri premagovanju le tega. Le na tak način bomo kot družba uspešni, učinkoviti in bomo lahko preprečevali nadaljnje negativne posledice.

LITERATURA

1. Alja Fabjan. (2011). *DELO*. Prevezeto 04. 10 2013 iz Epidemija samopoškodovanja med mladimi v Sloveniji : <http://www.delo.si/druzba/panorama/epidemija-samoposkodovanja-med-mladimi-v-sloveniji.html>
2. *Body Scarification*. (31. 05 2008). Prevezeto 10. 12 2013 iz Pounded Ink: <http://poundedink.com/body-scarification/>
3. *British Pounds*. (2008). Prevezeto 01. 10 2013 iz RecoverYourLife: (<http://www.recoveryourlife.com/forum/shop.php?do=displayproduct&id=32>)
4. Camphausen, R. C. (1997). *Return of the Tribal: A Celebration of body adornment: piercing, tattoing, scarification, body painting*. London: Deep Books.
5. D.K. (04. 10 2013). *Skarifikacija in brazgotinjenje*. Prevezeto 12. 2 2013 iz najdi.si novice: <http://novice.najdi.si/predogled/novica/f0b97367562104262d05eda5743d96e4/Mo%C5%A1ki-si/Zanimivosti/Skarifikacija-ali-brazgotinjenje-krvava-sodobna-umetnost>
6. D'Onofrio, A. A. (2007, str:13-20). *Adolescent Self-Injury: A Comprehensive Guide for Counselors and Health Care Professionals*. Springer Publishing Company.
7. Eni. (brez datuma). *Rotrlinen*. Prevezeto 06. 10 2013 iz <http://rotelinien.de/start.html>
8. Guynup, S. (28. 06 2004). *Scarification: Ancient Body Art*. Prevezeto 10. 11 2013 iz National Geographic Channel: http://news.nationalgeographic.com/news/2004/07/0728_040728_tvtabooscars.html
9. Hawton, K. (2006). *By their own young hand – deliberate self-harm and suicidal ideas in adolescents*.
10. K.D. (04. 10 2013). *Moški.si*. Prevezeto 14. 10 2013 iz Lifestil: <http://novice.najdi.si/predogled/novica/f0b97367562104262d05eda5743d96e4/Mo%C5%A1ki-si/Zanimivosti/Skarifikacija-ali-brazgotinjenje-krvava-sodobna-umetnost>
11. *Knowledge Encyclopedia*. (2013). Prevezeto 2013. 10 02 iz <http://www.fashionencyclopedia.com/knowledge/Scarification.html>
12. Kocijan, I. (2011). *Ekstremno ukrašavanje*. Prevezeto 12. 12 2013 iz Novi list.hr: <http://www.novolist.hr/Lifestyle/Ekstremno-ukrasavanje-Skalpelom-po-kozi-ili-tko-zeli-bit-i-zigasan>
13. *Laura*. (2013). Prevezeto 01. 10 2013 iz <http://www.laura-psihoterapija.net/sites/samoposkodovanje.htm>

14. Maja Cerar, M. G. (2011). *Inštitut Utrip*. Prevezeto 05. 10 2013 iz Samopoškodbeno vedenje: http://www.institut-utrip.si/doc/brosurica_tisk_web.pdf
15. Manca Kaliman, T. K. (2009). *TELO KOT SREDSTVO SPOROČANJA IN PREMAGOVANJA*. Prevezeto 10. 10 2013 iz Diplomaska naloga: <http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/kaliman.pdf>
16. Nikita Zatler. Katja Edelbaher, N. C. (2007). *Boli- naj teče kri*. Prevezeto 12. 10 2013 iz Dijaški net: http://www.mb.sik.si/datoteke/struktura/Raziskovalne_naloge_2007/Samoposkodovanje.pdf
17. *Octopus piercing studio*. (3013). Prevezeto 01. 10 2013 iz Octopus: <http://www.octopuspiercing.hr/page.php?id=93>
18. Olubimpe Ayeni, m. (2004). *OBSERVATIONS ON THE MEDICAL AND SOCIAL ASPECTS OF SCARIFICATION IN SUB-SAHARAN AFRICA*. Prevezeto 06. 12 2013 iz <http://www.med.uottawa.ca/historyofmedicine/hetenyi/ayeni.htm>
19. Pfeifer, V. (2005 str.17-19). Zaživim le, ko zarežem: samopoškodbeno vedenje mladih. *Ona 7*, 17-19.
20. *Skarifikacija*. (2011). Prevezeto 14. 12 2013 iz chebela: <http://piercing.si/9-26->
21. Tratnik, L. (11 2011). *Ringaraja*. Prevezeto 02. 10 2013 iz Samopoškodovanje: Izraz čustvene stiske otroka: http://www.ringaraja.net/clanek/samoposkodovanje-izraz-custvene-stiske-otroka_5838.html

7 PRILOGE

Priloga 1

INTERVJU

Starost	12	A
	26	B
	32	C
	35	D
	41	E
	30	F

Ali si se kdaj samopoškodoval-a rezal-a po telesu?

A	<i>Ja</i>
B	<i>Ne</i>
C	<i>Ne</i>
D	<i>Ja</i>
E	<i>Ja</i>
F	<i>Ne</i>

Iz kakšne družine izhajaš?

A	<i>V redu</i>
B	<i>Družina je super, me podpirata v vsem, pa čeprav mi težko omogočata vse moje želje, ideje.</i>
C	<i>Starša sta stroga, visoko situirana in tudi z velikimi pričakovanji do mene, tako, da je kar malo »preasure« na mene. Drugače pa sta OK, se kar razumemo.</i>
D	<i>. Mama in oče sta bila OK. Samo malo prestroga za mene</i>
E	<i>. Slabe, doma je bil prisoten alkohol in kar sodi zraven. Ne bi šla v podrobnosti</i>
F	<i>Povprečne</i>

Kaj si misliš o sebi?

A	<i>Da se premalo trudim, da imam svoj krog prijateljev, v šoli bi lahko bil boljši, ampak sem kar OK,</i>
B	<i>Da sem drugačen, »freak« ali kako pravijo temu.</i>
C	<i>Sem samozavesten, morda celo preveč. Dokaj uspešen.</i>

D	<i>. Počutim se grdo, debelo, premalo samozavestno. Predvsem pa mislim, da sem premalo samostojna.</i>
E	<i>Da sem kar uspešna, dobra do drugih, premalo do sebe.</i>
F	<i>Vztrajen, sočuten....</i>

Kdaj si se prvič rezal-a po telesu?

A	<i>Pred enim letom sem se prvič</i>
B	
C	
D	<i>Ne vem če se točno spomnim, ampak v osnovni šoli mislim da v sedmem razredu</i>
E	<i>Ne spomnim se točno, vem da sem se v srednji šoli, če pa je bilo že prej pa ne vem.</i>
F	

Kaj te je privedlo do tega?

A	<i>Ah, mama in ata pijeta in se ukvarjata drug z drugim, zato sem se zaprl v sobo in tam nekako živim sam in pač delam to.</i>
B	
C	
D	<i>Najbolj nesrečne ljubezni, pa tudi v šoli sem imela veliko problemov</i>
E	<i>Za prvič se ne spomnim točno kaj je bilo, načeloma pa zaradi problemov, ki sem jih imela. Od šole, do staršev, ljubezni nesrečne seveda, predvsem pa zaradi družine.</i>
F	

Kolikokrat si zarezal-a?

A	<i>Največkrat se trikrat, včasih pa tudi večkrat.</i>
B	
C	
D	<i>Velikokrat, dokler me kdo ni zmotil</i>
E	<i>Samo enkrat.</i>
F	

Ali si prvič pomislil-a na samomor?

A	<i>Ne. Želel sem, da bolečina izgine in bil mi je dolgčas.</i>
B	
C	
D	<i>Ja, saj s tem se je začelo, in ker nisem imela poguma, sem se zadovoljila s tem</i>

	<i>načinom. Potem ti to preide v navado.</i>
E	<i>Seveda, s tem sem zbirala pogum za »pravi« rez.</i>
F	<i>Ne</i>

Ali so bile poškodbe resne?

A	<i>Na začetku niti ne. Enkrat pa sem bil jezen na starše in sem ponesreči zarezal malo bolj.</i>
B	
C	
D	<i>Velikokrat sem se ustrašila, da bom mogla poiskat pomoč.</i>
E	<i>Ne, saj če bi bile, bi uspel moj načrt.</i>
F	

Ali imaš sedaj brazgotine?

A	<i>Imam jih nekaj.</i>
B	
C	
D	<i>Ja, zelo veliko, po celih rokah. (roke pokaže)</i>
E	<i>Ne, oz imam, ampak na rokah so skoraj nevidne Na podplatu pa ni ostalo nič.</i>
F	<i>Imam, a ne od samopoškodovanja</i>

Brazgotine skrivaš ali ne?

A	<i>Ni najbolj fajn, da jih kdo vidi in potem »guši«.</i>
B	
C	
D	<i>Trudim se, predvsem v službi, včasih vidim poglede in slišim pomenkljive pogovore o meni. Takrat mi postane silno nerodno.</i>
E	<i>Ne, saj so zelo težko vidne</i>
F	<i>Ne</i>

Ali si oz..ali bi se tetoviral?

A	<i>Ja, full bi se, pa mi starši ne dovolijo, ker sem premlad.</i>
B	<i>Seveda sem</i>
C	<i>Imam več taoo-jev po telesu</i>
D	<i>Ne nikoli se ne bi</i>
E	<i>Sem tetovirana</i>

F	<i>Sem</i>
---	------------

Zakaj si se ali bi se tetoviral?

A	<i>Ker je moj najljubši pevec tetoviran.</i>
B	<i>Ker mi je to všeč in je del mojega telesa</i>
C	<i>Ker je lepo</i>
D	
E	<i>Moj tatoo je del mene in moje hčere.</i>
F	<i>Notranja želja in draž</i>

Ali poznaš skarifikacijo?

A	<i>Ne.(razložim)</i>
B	<i>Ja poznam</i>
C	<i>Ja</i>
D	<i>Ne, kaj je to? (razložim)</i>
E	<i>Da</i>
F	<i>Da, zelo dobro</i>

Ali bi si kdaj dal-a skarificirat?

A	<i>O to pa ne!</i>
B	<i>Sem razmišljal o tem, ampak....ne vem, ni še tako dosegljivo</i>
C	<i>Nisem razmišljal o tem, mogoče</i>
D	<i>Ne, nikoli</i>
E	<i>Ne</i>
F	<i>Sem</i>

Zakaj? Kaj te je privedlo do tega?

A	
B	
C	
D	
E	
F	<i>Želja , Izkušnja , dekoracija telesa</i>

Kje in kdaj si se spoznal s tem?

A	
B	
C	
D	
E	
F	<i>Pri svojem poklicu.</i>

Od 1-10 kako močna je bolečina?

A	
B	
C	
D	
E	
F	6

Ali bi nadaljeval s skarificiranjem?

A	
B	
C	
D	
E	
F	<i>Da</i>

Kakšne stranke prihajajo na skarificiranje...povprečna starost... spol ...ali so že tetovirani in je to neka nadgradnja tatooja? Dovoljena starost za skarifikacijo....Kdaj ste začeli s tem v Sloveniji?

A	
B	
C	
D	
E	

F	<i>Stranke so stare od dvajset let navzgor. Začel sem pred letom in pol. Za vse telesne modifikacije zahtevamo polnoletnost ali dovoljenje staršev.</i>
---	---

Kako bi stranke okarakteriziral? Ali so se kdaj v mladosti rezali...samopoškodovali...nagnjenost k samomoru....?

A	
B	
C	
D	
E	
F	<i>Dosedanje stranke niso nikakor kazale nagnjenja k samomoru in niso bile samopoškodovane</i>

Tema naloge je samopoškodovanje in skarifikacija- ali je kakšna povezava.

A	
B	
C	
D	
E	
F	<i>Povezave med samopoškodovanjem in skarifikacijo sam ne vidim, prej željo po dokazovanju samemu sebi, ali si upaš ali ne in kje so tvoje meje</i>

Prioga 2

ANKETA

Anketa je anonimna.

Starost: _____

1. Ali si se kdaj samopoškodoval-a oziroma rezal-a po telesu?

DA

NE

Če si obkrožil/a ne, potem ne rabiš odgovarjati na naslednja vprašanja.

2. Kakšno otroštvo si imel-a? Iz kakšne družine izhajaš? Možnih je več odgovorov.

- a) Veliko se smejemo.
- b) Veliko se kregamo.
- c) Starši me pretepajo.
- d) Bojim se staršev.
- e) Komaj čakam, da se vidimo.
- f) Drugo: _____

3. Kakšno mnenje imaš o sebi? Možnih je več odgovorov.

- a) Sem kul.
- b) Sem grd-a.
- c) Imam samozavest.
- d) Nimam samozavesti.
- e) Sem lep-a.
- f) Sem pameten-a.
- g) Sem idiot-ka.
- h) Drugo: _____

4. Kdaj si se prvič rezal-a po telesu?

- a) Pred enim letom.
- b) Pred nekaj leti.
- c) Danes.

- d) Ta teden.
- e) Drugo: _____

5. Kaj te je privedlo do tega – in kam te je to naposled pripeljalo? Možnih je več odgovorov.

- a) Družinski problemi.
- b) Šola.
- c) Prijatelji.
- d) Nesrečna ljubezen.
- e) Drugo: _____

6. Kolikokrat si zarezal-a?

- a) En krat.
- b) 2-5 krat.
- c) 5-10 krat.
- d) Več.

7. Na kratko opiši potek dogajanja.

8. Kaj se je zgodilo po opisanem dogodku

- a. Jokal-a sem se.
- b. To sem povedal-a prijateljem.
- c. Objavil-a na facebook.
- d. Obrnil-a sem se na starejšo osebo.
- e. Obrnil-a sem se na starše.

9. Kako pogosto pa se režeš ?

Ali so bile poškodbe rezanja resne? DA

NE

10. Ali so starši in drugi vedo za to?

- a) Da, starši.
- b) Da, moj-a najboljši-a prijatelj-ica.
- c) Nihče.
- d) Vsi.
- e) Učiteljica v šoli.

11. Ali imaš sedaj brazgotine?

DA NE

12. Brazgotine skrivaš ali ne?

DA NE

- a) Včasih sem jih.
- b) Nikoli jih nisem skrival-a.
- c) Ne moti me, da jih kdo vidi.
- d) Noče, da so vidne.

13. Ali si oz..ali bi se tetoviral-a?

DA NE

14. Zakaj si oz. ali bi se tetoviral-a?

Primer: Ker mi je všeč, ker ima moj najljubši pevec tatoje.....

15. Ali poznaš skarifikacijo?

DA NE

16. Ali bi si kdaj dal-a skarificirat?

DA NE

Razlaga: Rezanje kože v različnih motivih.

17. Ali si prvič (ali kadarkoli) pomislil-a na samomor?

DA

NE

HVALA !!!!